

VATANPARVAR

Сайтимизга ўтиш
учун QR-коднинг
сканер қилинг.

2021 йил 26 март, №12 (2919)

O'ZBEKISTON

HAFTA ICHIDA

● Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 24 март куни «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурлари доирасида жорий йилда амалга оширилган ишлар муҳокамаси юзасидан видео-селектор йиғилиши ўтказилди.

Бу йил мазкур дастурлар доирасидаги ишларга жами 21 триллион сўм йўналтирилиши қайд этилди.

Ижтимоий-иқтисодий аҳоли оғир 325 та қишлоқ ва 71 та маҳаллани комплекс ривожлантириш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтилди. Уларда ичимлик суви ва электр тармоқлари, ички йўллар, ижтимоий объектлар қуриш ҳамда таъмирлаш учун 3 триллион 300 миллиард сўм ажратилиши белгиланди.

Шунингдек, 2 минг 721 та маҳалладаги 10 минг километрдан ортиқ ички йўللари таъмирлашга 2 триллион сўм, 500 та маҳаллага 4 минг километрдан ортиқ ичимлик суви тармоғи тортиш учун 1 триллион сўм ажратилади.

Электр таъминотини яхшилаш долзарб эканини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Шу боис, 5 минг 377 та маҳалладаги 15 минг километр электр узатиш тармоқлари ҳамда 4 мингдан ортиқ трансформаторни янгилаш белгиланмоқда. Бу юртимиздаги маҳаллаларнинг 60 фоизи демакдир. Ушбу чора-тадбирларга қарийб 2 триллион 100 миллиард сўм йўналтирилиши айtilди.

Бундан ташқари, Жаҳон банки ва Осиё инфратузилмавий инвестициялар банки билан бирга, «Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш» лойиҳаси доирасида Фарғона, Андижон, Наманган, Сирдарё ва Жиззах вилоятларидаги 21 та туман, 60 та қишлоқда 485 миллиард сўмлик лойиҳалар бошланади.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

ЙИГИТ ОМОН БЎЛСА, ХАВФУКАТАР ЙЎҚ...

ТУРКИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Туркия Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғи армия генерали Яшар Гулер раҳбарлигидаги Туркия делегацияси юртимизга ташриф буюрди.

«ДЎСТЛИК – II» ЎҚУВЛАРИ ЯКУНЛАНДИ

Ўзбек ва ҳинд ҳарбий хизматчилари қишлоқ ва шаҳар ҳудудида терроризм ва қуролланган бўлинмаларга қарши биргаликда курашиш бўйича машғулотлар олиб боришди.

- 7 АЛВИДО, БОЛАЛИК, АЛВИДО, АДИБИМ
- 8 5 ҚАВАТЛИ УЙ ВА 620 ЎРИНЛИ МАДАНИЯТ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ
- 13 «НУР БЎЛИБ ТУҒИЛАР ДУНЁГА ОДАМ...»
- 15 НЕГА ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАР ФАРЗАНДЛАРИГА ИМТИЁЗ БЕРИЛАДИ?
- 20 ИНДИВИДУАЛ КУЗАТУВ ВА РАЗВЕДКА МОСЛАМАЛАРИ

ТУРКИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Туркия Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғи армия генерали Яшар Гулер раҳбарлигидаги Туркия делегацияси юртимизга ташриф буюрди.

Даставвал Туркия делегацияси раҳбари Ўзбекистон Қуролли Кучлари Бош штаби раҳбарияти билан учрашди. Ташриф давомида делегация вакиллари пойтахтимиздаги «Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуасида бўлди. Бу ерда беш ўғли ҳам урушда ҳалок бўлган Зулфия Зокирова ҳамда жангчиларнинг сўнмас хотираси рамзи сифатида қад ростлаган «Матонат мадҳияси» монументи пойига гулчамбар қўйди. «Шон-шараф» музейидаги нодир экспонатлар билан танишган делегатлар кўҳна ва ҳамиша навқирон Самарқанд шаҳридаги диққатга сазовор қадамжоларга саёҳат қилди. Турк ҳарбий делегация вакиллари «Термиз» полигониди ўтказилаётган ўзбек – турк қўшма тактик ўқув машқларини ҳам кузатишди.

Лейтенант Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

ЭЪТИРОФ

БИТИЛМАГАН ДОСТОНДИР БОРИ...

Мамлакатимиз Ўзбекистон Республикаси Мудофаа доктринаси меъёрларидан келиб чиққан ҳолда халқаро миқёсдаги янгидан-янги истиқболли дастурларда муносиб қатнашиб келмоқда ва бу орқали халқаро ҳарбий ҳамкорлик сиёсатида ўзига хос ислохотлар амалга оширилмоқда.

«Кембрия патрули», «Олтин укки», Халқаро АрМИ ўйинлари дастуридан жой олган «Қўшин разведкаси аъло-чиси» каби мусобақаларда эришилган юқори натижалар бунинг яққол исботидир. Яқинда Покистоннинг Лоҳар провинциясида «4-Покистон армиясининг жамоавий руҳи» деб номланган халқаро мусобақада илк марта қатнашган Ўзбекистон ҳарбий хизматчилари эришилаётган натижалар тасодифий эмаслиги яна бир марта амалда исботлади. Мусобақада юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилган ҳарбий хизматчиларимиз фахрли биринчи ўринни эгаллади.

Халқаро мусобақада Ўзбекистон армиясининг қудратини яна бир бор амалда кўрсата олган қаҳрамонларни тақдирлаш маросимида полковник Иқболжон Абдурахмонов эришилган ютуқ салмоғи ва аҳамиятига тўхталиб ўтар экан, ҳарбий хизматчиларимизнинг қўшин разведкаси йўналиши бўйича халқаро майдонларда кўрсатаётган натижалари ҳар қандай мақтовга сазовор эканлигини таъкидлади. У Лоҳарда юртимиз байроғининг сарбаланд ҳилпирашида ўз ҳиссасини қўшган жамоа аъзоларига миннатдорчилик билдириб, қимматбаҳо ва эсдалик совғаларини топширди.

Тадбир якунида Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли

хонандалари томонидан тайёрланган бадиий дастур намоиш этилди.

– Ҳар сафар қайсидир халқаро мусобақада юқори натижа кўрсатсак, хорижлик ҳамкасблар ёки мутахассислар буюк тарихий меросга эга эканлигимизни таъкидлашади. Бу бежиз эмас, албатта. Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов айтганидек, *Бир ўлка бор дунёда бироқ, Битилмаган достондир бори...* Шоирнинг ушбу сатрларида битилмаган достонларимиз кўплиги, улар миллатимиз, халқимиз томонидан асрлар давомида яратилиб келинганлиги, келгусида бу анъанани авлодлар давом эттириб боришига ишора қилинган. Хабарингиз бор, ҳарбий хизматчиларимиз қўшин разведкаси йўналишида ўндан ортиқ халқаро мусобақаларда фақат совринли ўринларни қўлга киритиб келмоқда. Ўтган йиллар давомида Буюк Британия, Ҳиндистон, Россия ва Қозоғистонда ўтказилган мусобақаларда 9 марта ғолиб ва совриндор бўлдим. Бу йилги режам – ўнлик довоини забт этиш ва ютуқлар сонини 50, ҳатто юзтага етказиш, – дейди мусобақа ғолиби майор Муҳаммадсоли Дўстқулов.

Биз ҳам ҳарбий хизматчиларимизга 2021 йилда бўлиб ўтадиган халқаро мусобақаларда омад ёр бўлишини тиладик.

Асрор РЎЗИБОЕВ

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЭРКИН ВА ФАРОВОН ЯШАЙЛИК!

Ҳар бир инсоннинг ҳаётида унутилмас дамлари, асрга татиғулик кунлари бўлади. Тошкент вилоятининг Оққўрғон тумани Мустақиллик маҳалласида истиқомат қилувчи аҳоли учун Наврўз байрами арафасида эсдан чиқмайдиган ҳодисалар кўп бўлди. Шулардан энг ёрқини келин-куёвнинг никоҳ ҳамда 11 нафар болажоннинг суннат тўйи эди.

Аҳолининг муҳтож қатламини қўллаб-қувватлаш учун ўтказилган тўйу тантана сайил тусига кирди. Йиғилган аҳоли ушбу манзил тез фурсатда бутунлай янгича қиёфага киргани ҳақидаги эътирофларни кўп такрорлади. Нафақат ушбу туман, балки республикаимиз бўйлаб барча ҳудудларда ҳарбий хизматчиларнинг аҳолига бераётган кўмаклари, муҳтож оилаларга кўрсатаётган ёрдамлари, ободонлаштиришга қўшаётган ҳиссалари эл аро тилга тушгани рост.

Кўнги сарга шодлик уда шган айём

Келин-куёвлар ва болажонларга Мудофаа вазирлиги ҳамда Тошкент вилояти Оққўрғон тумани ҳокимлиги томонидан топширилган совға-саломлардан кўнгишлар юксалди. Қўролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли ҳамда ҳарбий оркестр томонидан ижро этилган куй-қўшиқлар ажойиб рақсларга уланди. Бунга монанд бир ёнда спортга қизиқувчан ва профессионализмга интилаган ёшлар ўзларининг таэквондо бўйича чиқишларини намойиш қилаётган бўлса, иккинчи томонда кураш мусобақаси авж олди. Полвонлар эса йиғилганларга ўзларининг тош кўтариш бўйича маҳоратларини кўрсатиб беришди.

Ҳарбий хизматчилар томонидан намойиш қилинган қўл жанги бўйича чиқишлар иштирокчи меҳмонлар ва мезбонлар, хатна тўйи ўтаётган болаларнинг ҳам шижоатини ошириб, ватанпарварлик туйғуларини юксалтирди. Қолаверса, бир сафга тизилган жанговар ҳарбий техникалар Ватан ҳимоячилари қанчалар қудратга эга эканидан дарак бериб турарди.

Келин-куёв ва болажонлар хонадонларига кузатилди. Хайрли ва ибратли ишлар эса давом этмокда. Биз сизга таассуротларимиздан бир чимдим илиндик, холос. Сайилда иштирок этганларга дуч келиб қолсангиз, жўшиб, завқланиб гапириб беришади.

А. ЎКТАМҚУЛОВ

Ҳиндистон деганда кўпчилиكنинг кўз олдига ҳинд фильмлари, рақсга тушиб, кўшиқ айтаётган актёрлар келар, балки. Робиндранат Тагор каби машҳур адиб ва сиёсатчиларни танийдиганлар ҳам чиқар. Лекин бу гал ҳамкасбимиз лейтенант Ориф Мамажонов ҳинд-ўзбек ҳарбий бўлинмалари ўртасида ўтказилган «Дўстлик – II» ўқувларида қатнашиб қайтди. Иссиқда сал қорайгани билан фикрлари тиниклашган. Аввал хабар қилганимиз машғулотларнинг давоми ва якуни ҳақида ушбуларни гапириб берди.

«ДўСТЛИК – II» ЎҚУВЛАРИ ЯКУНЛАНДИ

– Ҳар кунги машғулотлар эрталабки бадантарбия билан бошланарди. Машғулотлар назарий ва амалий шаклда олиб борилди. Дастлаб амалга оширилиши режалаштирилган фаолият, белгиланган ҳудуд ва маконнинг ўзига хос жиҳатлари, ишлатиладиган қурол-аслаҳалар, уларнинг тактик-техник тавсифлари ва имкониятларига маълумотлар берилди. Шундан сўнг белгиланган вазифаларни бажаришга киришилади. Юртимиз иқлими ва табиатидан фарқ қиладиган шароитдаги жанговар ҳаракатлар ҳарбий хизматчиларимиз учун чин маънода амалий сабоқ бўлди.

Ҳар бир машғулот якунида таклиф ва хулосалар ўрганиб чиқилди. Шу асосда бўлинмалар шартли тарзда ўзларининг бажарадиган жанговар вазифаларидан келиб чиқиб, жанговар тайёргарлик ўқув дастурларини мустақил тарзда тузиб чиқдилар. Бундан ташқари, ҳар бир ҳарбий қисм ўқув-моддий базасида вертолётдан арқонда тушиш бўйича ўқув жойларини ташкил қилиш; блокпостларда хизмат олиб боровчи кичик гуруҳларни жой шароитидан келиб чиқиб турли нуқталарда жойлаштириш; ҳарбий кийим-бош

таъминотини аутсорсинг тизимида ўтказиш каби таклифлар бўйича ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Ўзбек ва ҳинд ҳарбий хизматчилари қишлоқ ва шаҳар ҳудудида терроризм ва қуролланган бўлинмаларга қарши биргаликда курашиш бўйича машғулотлар олиб боришди. Сўнгги кунлар давомида ўзаро ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликда ушбу ишларни амалга ошириш борасида эришилган ютуқлар шунинг кўрсатдики, бу ҳаракатларни келажакда янада каттароқ жабҳаларда олиб бориш имкониятлари мавжуд.

Қизғин руҳда ташкил қилинган «Дўстлик – II» ҳинд-ўзбек ҳамкорликдаги ўқувининг ёпилиши ҳам тантанали ўтказилди. Тадбир бошланишида икки давлат байроқлари олиб кирилди ва мадҳиялари куйланди.

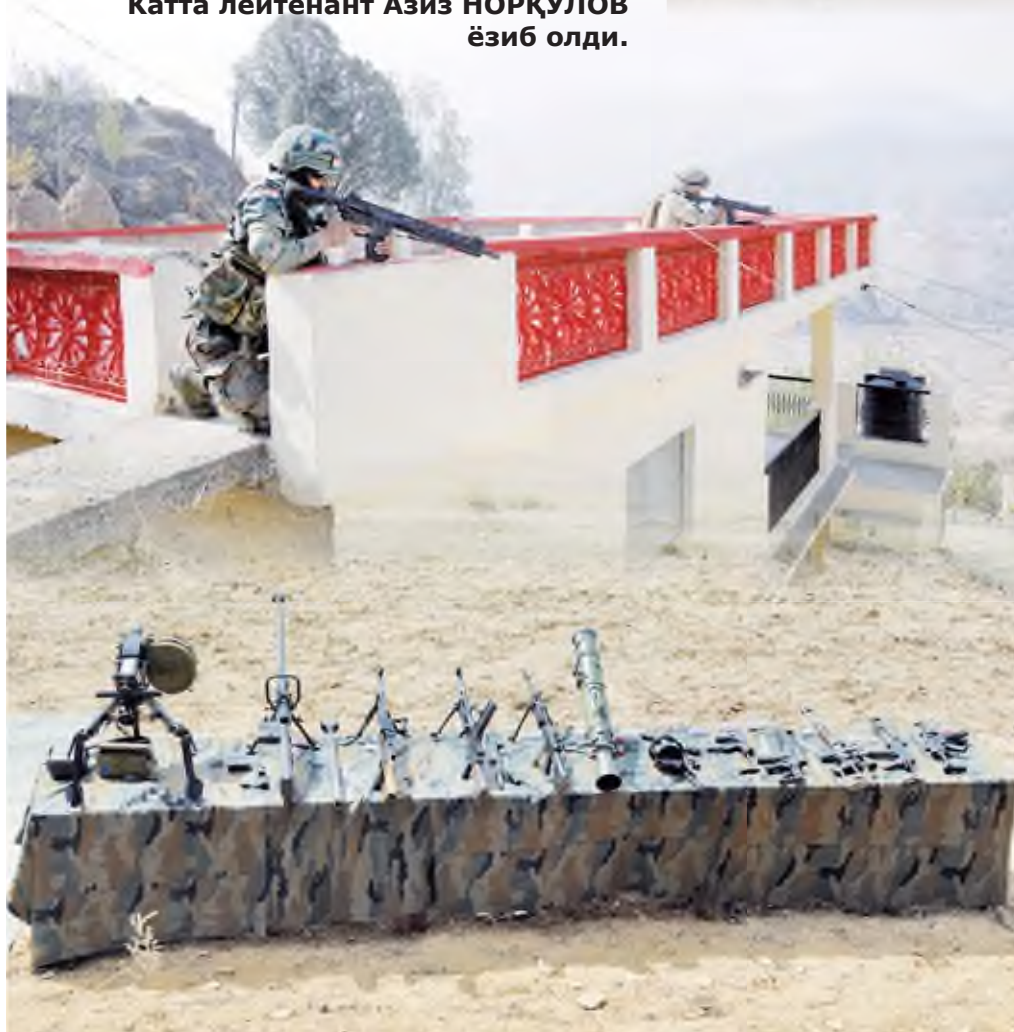
Сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг ўринбосари полковник Қодир Турсунов ва Ҳиндистоннинг армия генерали Чаннира Банси Поннаппа ҳамкорликдаги ўқувнинг мақсадлари, якунлари бўйича эришилган ютуқларга алоҳида тўхталиб ўтдилар.

Икки давлат ҳарбий хизматчилари ўзаро совғалар алмашдилар. Эсдаликка суратга тушилди. Навбатдаги ҳамкорликдаги ўқувга якун ясалди. Ўқув машғулоти икки давлат ўртасидаги риштанинг янада мустаҳкамланишига, Ватан ҳимоячиларининг чидамлилиги ва чайирлиги ошишига, ўзларига ишончи юксалишига хизмат қилиши билан аҳамиятли бўлди. Ҳамкорликдаги ўқувлар ҳар икки давлат вакилларида халқаро даражадаги бирдамлик, бошқалардан қолишмайдиган шижоат ва ғайрат, жипсликни оширишга хизмат қилди.

Катта лейтенант Азиз НОРҚУЛОВ
ёзиб олди.

*Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ
Жанубий оператив қўмондонлиги
«Термиз» дала-ўқув майдонида
Ўзбекистон ва Туркия Республикалари
мудофаа вазирларининг икки томонлама
ҳарбий ҳамкорлик режасига асосан,
мазкур мамлакатлар Қуролли Кучларининг
махсус бўлинмалари билан ҳамкорликдаги
махсус-тактик ўқувлари бўлиб ўтди.*

Ўзбекистон ва Туркия Республикаси Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари, икки давлат ҳарбийлари қатнашган ўқувнинг очилиш маросимида сўз олганлар ҳамкорликдаги машғулотлар ўзбек ва турк ҳарбийлари учун ўзаро тажриба алмашиш, билим ва кўникмаларни ошириш, энг муҳими, ўзаро ҳамжиҳатлик ва дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидлашди. Сўнгра саф майдонида икки давлат бўлинмалари жанговар мусиқа садолари остида саф тортиб ўтишди.

Шу куннинг ўзида ҳарбий хизматчилар ўқув нуқталарида дала-ўқув майдонида яратилган шароитлар билан яқиндан танишишди. Шу билан бирга, режага мувофиқ, 15 километр мажмуавий махсус-тактик йўлакдан ўтиш, жанговар иккилик, учлик ва тўртлик таркибида яқин жанг элементлари бўйича кўргазмали-амалий махсус ўқ отиш ва қийин шароитларда яшовчанлик ҳолатлари бўйича машғулотларни олиб боришди.

Махсус-тактик ўқуви саволлари бўйича ўтказилган машғулотларда иштирокчилар муҳим кўрсатмаларга эга бўлишган бўлса, ҳар икки давлат ҳарбийлари ўртасида кечган жамоавий спорт ўйинлари уларга юқори кайфият бағишлади.

Ниҳоят, ҳар икки мамлакат ҳарбий хизматчиларининг жипслиги ва ҳамжиҳатлигини синовдан ўтказадиган ҳамкорликдаги жараёнлар бошланди.

Машғулот режасига кўра, давлат чегарасини бузиб ўтишга уринган бир гуруҳ ноқонуний қуролланган шартли душман ҳақида разведка маълумотлари олинди. Сўнгра ҳамкорликдаги гуруҳ кучлари тезкорлик билан чегара ҳудудида шартли душманга қарши разведка-қидирув ишларини олиб боришди.

Тўпланган маълумотларга асосан, икки давлат бўлинмалари авиация, енгил зирхланган жанговар техникалар ва ўт очиш воситалари ёрдамида душман тўдаларига аёвсиз зарба бериб, уларнинг куч тузилмаларини йўқ қилди. Чегара ҳудуди тўлиқ муҳофаза этилиб, хавф туғдирувчи кучлардан тозаланди. Реал жанг шароитида бўлиб ўтган ўқувлар давомида иштирокчилар ўзларининг ҳарбий билим ва жисмоний имкониятларини тўла намоён қилиб, юқори кўрсаткичларни қайд этишди.

«Дўстлик – 2021» ўзбек-турк ҳамкорлигидаги махсус-тактик ўқуви жараёнлари ҳақида газетамизнинг навбатдаги сонларида батафсил тўхталиб ўтамыз.

**Лейтенант
Бобур ЭЛМУРДОВ**

ХОТИРА УЙҒОНСА ҒЎЗАЛДИР...

Кейин яшил ранг пайдо бўлди. Бу ранг янги Соламга йўл эди. Биринчи синфга борган кунимни жуда аниқ эслайман. Менга ҳеч ким эътибор бермади. Кўпчилиكنинг қўлида мен илгари ҳеч кўрмаган ғаройиб бир китоб, ранги яшил! Шу пайт деразадан акам мўралади: «Сенга китоб йўқми? Ҳозир келаман...» Ва зум ўтмай, ўша яшил рангли мўъжизани олиб келди. Бу Алифбе китоби эди. Шундан мен яшил рангни севаман, яшилликдан ҳаяжонланаман, бола каби севиnamан.

Яшил ранг Худойберди Тўхтабоев деган бир азим дарёга йўл очган!

Ҳаёт ва ўлим ёнма-ён. Наврўзнинг шодликларга тўла бир кунда сеvimли ёзувчимиз Худойберди Тўхтабоев оламдан ўтди. Ўлим ҳақ. Ҳеч ким дунёга устун эмас.

Улуғ ёш... Ўз-ўзимга тасалли беряпман-у, кўз-ёшимни тўхтатишга ожизман... Уни бор-йўғи икки мартагина кўрганман, ҳаётда. Нега йиғлапман, у шунчалар менга яқин инсонмиди?

Ҳа, у менга жуда яқин, қадрли инсон эди. У менинг болагим эди, сеvimли адабим эди!

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев 1932 йилда Фарғона вилоятининг Ўзбекистон туманида туғилган. Болалик ва ўсмирлик йиллари уруш даврига тўғри келган, ота-онасидан эрта етим қолган. Унинг асарлари юморга бойлиги, болалар ҳаёти, уларнинг ўзига хос табиати, хусусиятлари, ички кечинмалари ниҳоятда жонли, табиий, болаларбоп тилда юксак маҳорат билан яратилган.

Унинг асарлари ҳар бир ўзбек хонадонига кириб борган. Миллат болалари унинг асарларини севиб мутулаа қиладилар. Катталарнинг ҳам унинг асарлари билан боғлиқ кўндан-кўп ғўзал хотиралари бор.

Анчагина китоблар ўқидим, шоҳ асарларни танидим, дунё аҳли танийдиган машҳур ёзувчилар асарларидан ўқиш насиб этди. Аммо уларнинг завқи болагимнинг кўрки, безаги бўлган «Сариқ девни миниб», «Сариқ девнинг ўлими»га тенг келмайди. Ўша даврларда ҳам дунё болалари томонидан севиб ўқиладиган Марк Твен, Жанни Родари каби ёзувчиларнинг асарлари ўзбек адабий тилига таржима қилинган, уларни ўқиганмиз. Бироқ Худойберди Тўхтабоев асарлари қалбимизга яқин эди, бизники эди, бизга тушунарли, содда тилда эди.

Болалик... Орта қолганига ҳам минг йиллар бўлди-ёв. Ҳеч қачон бўш ўтирмайдиган онам, ишга саҳар кетиб, кеч қайтадиган отам, ҳамма саволларимга жавоб бера оладиган дунёдаги энг ақлли ва меҳрибон ака – Халилхон акам, Қоровой отли зағча, товўқ ўғриси бўлгани учун уйимиздан шармандаларча қувилган баҳайбат Тўрткўз итимиз (мен у билан яширинча кўришиб турардим, ҳар ҳолда бизни ҳеч ким кўрмаётганига аниқ ишонар эдим, онам ўзларини кўрмаганга олишларини кейин билганман), ортимдан югурадиган жўжалар, ка-аатта ариқ (у ҳозир ҳам бор, фақат ариқча-да), сувда оқиб келадиган олмалар, шафтолилар...

Жанни Родари машҳур итальян адаби. Адиб 1971 йили Италияда дунё болалар адаблари форумини ташкиллаштиради. Тадбир бошланишидан бир ой муқаддам жўнатилган китоблар орасида Худойберди Тўхтабоевнинг «Сехрли қалпоқча» асари ҳам бор эди. Табиийки, бу тадбирга йўл олган делегация «катта оғалар»дан иборат бўлган. Ша бир ой ичида ўзидан аввал асари танилиб улгурган адиб бу форумга таклиф қилинган бўлса-да, унга бу таклиф етказилмади. Шундай бўлишига қарамасдан, асар Жанни Родари эътиборига тушди ва итальян тилига таржима қилинди. Бугунга келиб, адабимизнинг асарлари дунёнинг элликдан зиёд тилларига таржима қилинган.

Адабимиз бир вақтлар мактабда ишлаган, болалар дунёси, руҳияти билимдони эди. У бир суҳбатида «Болалар ҳақида асар ёзганда болалар даражасига тушиб эмас, болалар даражасига чиқиб ёзиш керак», деган эди. У болалар адабиётининг жонкуяри эди, болалар учун китобларнинг етарли эмаслигидан ташвишланарди.

Унинг вафоти ижтимоий тармоқларни ларзага солди. Жуда кўп, жуда кў-ўйп инсонларнинг унга айтар сўзи борлигини кўрдим.

Азиз ўқувчи, сеvimли адабим ҳақида таниқли инсонларнинг эмас, ўзим каби оддий ўқувчилардан айримларининг сўзларини келтириб ўтишни лозим топдим.

Фазлиддин Содиқ БАҲРИТДИН ўғли:

– Ҳарфларни таниб, кичик эртаклар ўқий бошлаган вақтларда кўлимга «Сариқ девни миниб» китоби тушиб қолган. Роса қизиқиб, мириқиб ўқиганман. Кейинги китоблар ўқишимда бу асар «дебоча» бўлган. Телевидениеда эса «Ўйла, изла, топ» кўрсатувлари бир олам эди. Саволларга жавоб топиш учун янада кўпроқ китоблар ўқир эдик.

Ёзувчига минг раҳмат, китобга ошно қилганлари учун. Оғир кунларда, стрессга тушган вақтларда шу китоб ёрдам берган.

Охиратингиз обод бўлсин. Доимо дуодамиз.

Зулайхо ҚИЛИЧЕВА:

– Энг зўр романлари «Мунгли кўзлар» эди. 14 ёшимда йиғлаб ўқиганман.

Муҳаммаджон ТОШТЕМИРОВ:

– Миллат тарбиячиси эдилар, раҳматли...

Моҳира АСАДОВА:

– Болалигимда ёзувчи Худойберди Тўхтабоевнинг ҳамма китобларини ўқиб чиққан эдим ва асар қаҳрамонлари билан бирга сехрли оламда яшганман... Шундай бахтли болаликни тақдим этган адабимизнинг охиратлари обод бўлсин.

Шоҳиста АБДУРАҲМОНОВА:

– Шу инсоннинг асарлари билан катта бўлганман. Жиззахнинг бир қишлоғида, кутубхонада китобларини ўқиб чиқиб, кутубхоначи Лола опага тўлиб-тошиб гапириб берганим ҳамон эсимда. Адабимиз билан туғилган кунимиз бир кун эканлиги мени сеvimтиради. Жойлари жаннатдан бўлсин.

Шоира Умида АБДУАЗИМОВА эса шундай ёзибди:

– Катталарга эмас, ҳар йили 500 нафар китобхон болаларга ош тарқатадиган ёзувчи оламдан ўтди!.. Бу аънанани давом эттириш керак.

Айнан шу тадбирда иштирок этган ҳар бир бола қалбиде шу лаҳзалар ўчмас из қолдирганига ишонаман.

Мен ҳам жуда кўп юртдошларим қатори сеvimли адабимизнинг хонадониде бўлганман. Ҳовлилари ёнидаги қаровсиз ерни ўз қўллари билан боғ қил-

ган эканлар. Шинам, кўзларни қувонтирадиган бир боғ. Бу хонадонда ҳаммани «келинг», дея қарши оладилар, кўплаб шаҳарликларга хос «ким керак, сизга?» дейилмайди.

Ёз эди. Қайноқ шарбат билан сийлаганлар. Суҳбатлари марокли, ортиқча саволларга ўрин қолдирмайдиган мазмундор эди.

Улуғ ёшли адаб... Болалик хотираларини ёдга олганларида овозлари қалтираб кетади. Айниқса, сўз оналари ҳақида кетганида. Меҳрга ташналик, армонлар... Бобосининг меҳри, бувиси Робия бибининг эртаклари.

Адабимизнинг оғир ҳаёт йўли ҳам ибратдир.

«...Болалигим уруш йилларига тўғри келган. Етимхонама-етимхона кўп сарсон бўлганмиз. Бизга етим эканлигимизни билдириб турадиган чучваранусха қалпоқ бериларди. Бир гал оғайним билан Қўқонга кетишда, пойи-пиёда, 37 километрлик йўл, боғ деворидан осилиб турган беҳиларга кўзимиз тушди. Оч эмасмизми, егимиз келди. Бўйимиз етмади, ўртоғим елкамга чиқиб, бир-иккита беҳини узган эди ҳамки, бўйним аралаш шартиллаб таёқ тегди. Ўртоғим ура қочди, калтаклар остида қолдим, аранг қочиб қутулдим, қалпоғим қаердадир қолди...

Орадан йиллар ўтди. Тақдир тақозоси билан шу қишлоқда учрашув бўлди. Ўша воқеани айтиб бердим. Тадбирдан кейин бир киши икки қўлида оғир сумкалар билан мени йўқлаб келди. Айтиб берган гапларидан танг қоласиз. Бу ўша, мени калтаклаган киши экан. Воқеа шундай бўлибди: мени обдан калтаклаб, уйдагиларга кириб, беҳи ўғрисини тутдим, бошлаб калтакладим, кўрққанидан қалпоғини ҳам ташлаб қочди, деб қалпоғини онасига кўрсатибди. Қалпоқни кўрган онанинг ранги ўзгариб, ўғлига «Ҳой номард, сен етимни калтаклабсан-ку?! Қандай қўлинг борди? Етимнинг кўзёшидан кўрқмадингми? Сендан рози эмасман, у дунёю бу дунё сендан рози эмасман...» Она бечора ўғлининг шу ишини кечиролмай дунёдан ўтган экан. Шундан кейин у мени узоқ қидирган, кечирим сўраш учун, онасини рози қилмоқ учун. Ниҳоят биз учрашдик, юзма-юз. Ўзи ўтган ўша кунлар бир оғир кунлар эди, очарчилик, уруш...»

Ҳошимжон, Ҳошимжонимиз, сеvimли қаҳрамонимиз... Бу қаҳрамон оддийгина бола эмас. Унинг ширали, юморга бой тили билан жамиятнинг кўп иллатлари фош этилган, асли.

Бу саҳифа китоб мутулаасини, китоб ўқишни тарғиб қиладиди. Бугун ҳам сизга тавсия қилмоқчи бўлганим китоб бор эди. Аммо уни четга суриб қўйдим. Ўз-ўзимга савол бердим: нега мен сеvimли адабимнинг асарларидан ўқувчиларимизга тавсия қилмадим? Жавоб оддий, Худойберди Тўхтабоевнинг асарлари тавсияга муҳтож эмас. Шундай бўлса-да, тавсия қилгим келяпти.

Азиз ўқувчи, болаликни бир хотирламайсизми, далаларда қолган болалик ёдингиздами? Ўша машҳур «Сариқ девни миниб» китоби сизга ҳам ҳамроҳ эди, а? Далада, қўйлар ортидан юрганнингизда, пахтада...

Келинг, болаларингиз кутубхонаси ҳақида ҳам ўйлаб кўринг, уларни сеvimли адабимиз Худойберди Тўхтабоев асарлари билан сийланг. Сизга ўқиб беришларини илтимос қилинг. Ишонинг, сизга ҳузур берган бу лаҳзалар болангиз ҳаётида сиз билан боғлиқ энг ёрқин, унутилмас хотираларни муҳрлайди. Китоб қалбларга ойдинлик, нур олиб киради.

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

ИШОНЧЛИ ҚАЛҚОНЛАР

Халқимизнинг тантаналарда хотиржам ўйнаб кулиши, эртанги кунга умид билан яшаши замирида тинчлик деб аталмиш бебаҳо неъматнинг ўрни беқиёс. Юрт тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашдек шарафли вазифа ортида эса Қуролли Кучларда хизмат қилаётган минглаб ҳарбий хизматчиларнинг шарафли хизмати ётибди. Шунга монанд Мудофаа вазирлигига қарашли ҳарбий қисм ва муассасаларда жанговар шайлик янги босқичга кўтарилиб бормоқда.

Қўшинлардаги жанговар тайёргарлик сифати, юрт посбонларининг ахлоқий-руҳий ҳолати билан танишиш мақсадида Мудофаа вазирлиги раҳбарияти Тошкент ҳарбий округидаги ҳарбий қисмлардан бирида бўлди. Масъуллар дастлаб ҳарбий хизматчилар учун яратилган шароитлар билан танишдилар. Айтиш жоизки, ўқитишга энг замонавий ёндашувлар ва ахборот технологиялари жорий қилинган машғулот синфлари, тренажёрлар ва бошқа хизмат хоналари шахсий таркибга қулайлик яратади.

Мудофаа вазири раҳбарлигидаги масъул офицерларга ҳарбий қисм шахсий таркиби томонидан бир қатор машғулот нуқталарида жанговар тайёргарлик ўқув режаси таркибига кирувчи, янгича талаблар асосида ташкил этилган ўқув машқлари намойиш этилди.

Миллий армиямиз давлатимиз мудофааси ва тинчлигимизни ҳимоя қилиш йўлида ишончли қалқондир. Ватанимиз ҳимоячилари ўз вазифаларида собит экан, халқимиз байрамларни ҳар доимгидек шоду хуррамликда нишонлайверади.

Лейтенант Бобур ЭСОНОВ

ИСЛОҲОТ

30 НАФАР ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИГА ЯНГИ УЙЛАР ТОПШИРИЛДИ

Оила фаровон бўлса, ҳарбий хизматчи ўз олдига қўйилган ҳар қандай жанговар вазифани шижоат билан, тўла-тўқис бажаради.

Мудофаа вазирлиги тизимида хизмат вазифасини ўтаётган бир гуруҳ Ватан ҳимоячиларининг оиласи бугун қувончга тўлган. Қарши шаҳрида қад ростлаб, 30 та хонадонни ўз ичига олган уй ҳарбий оилаларга топширилди.

Тантанали маросимда вилоят ҳокими, Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ қўшинлари қўмондони ҳамда бир гуруҳ эл суйган санъат ҳамда ижод аҳли ва ёшлар иштирок этди.

Барча қулайликларга эга, алоҳида иситиш тизимлари билан жиҳозланган хонадонлар бугун бахтли оилаларни ўз бағрига олди. Совға-саломлар билан ташриф буюрган хонадоннинг илк меҳмонлари ҳам кичик Ватаннинг соҳиб ва соҳибаларини қўшалоқ байрам билан табриклаб, илиқ тилаклар билдирдилар.

Обод манзилда жойлашган файзли ва шинам уй соҳиблари юрт дахлсизлиги йўлида янада шижоат билан хизмат қилиш баробарида, ушбу хонадонларда эртанги порлоқ келажак учун ҳақиқий ватанпарвар авлоднинг бекаму кўст камол топишида ҳам ҳисса қўшишларига ишонамиз.

Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ матбуот хизмати

ҚЎШАЛОҚ АЙЁМ

Марказий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Ойбек Саидов Наврўз умумхалқ байрами арафасида Самарқанд шаҳри Қорасув массивида қуриб битказилган замонавий 5 қаватли уйларнинг калитларини ўз эгаларига топширди.

5 ҚАВАТЛИ УЙ ВА 620 ЎРИНЛИ МАДАНИЯТ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

Замонавий ва шинам уйлар 2 ва 3 хонадан иборат бўлиб, эндиликда у ерда 45 нафар ҳарбий хизматчи ва уларнинг оила аъзолари истиқомат қилади.

Тантанали очилиш маросимида округ қўмондони, вилоят ҳокимлиги вакиллари, пудратчи ва қурувчилар, хонадон эгалари ва уларнинг яқинлари иштирок этди. Унда сўз олганлар хонадон эгаларини қўшалоқ айём билан муборакбод этиб, қурувчиларга миннатдорчилик билдирди.

Шунингдек, шу кўннинг ўзида Самарқанд гарнизонидаги ҳарбий қисмда янгидан қуриб битказилган 620 ўринли Маданият маркази ҳам тантанали равишда фойдаланишга топширилди.

Марказий ҳарбий округ матбуот хизмати

МИЛЛИЙ ЖАНГ САНЪАТИ

Инсоният тарихидан маълумки, жаҳон маданиятининг шаклланиши ва ривожланишига ҳар бир халқ турли даражада улкан ҳисса қўшиб, бунда илм-фан ютуқлари, аниқ кашфиётлар намунаси, бир сўз билан айтганда, моддий ва номоддий мерос намуналарини яратганлиги билан ғурурланади.

Б у маънода, буюк халқимизнинг ҳам ғурурланиши ва шараф билан тилга олиши учун аллақачон миллий моддий ва маънавий қадриятларимизга айланиб бўлган бой меросимиз жуда кўп. Жумладан, жорий йилнинг 12 январь куни Хавфсизлик кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида мамлакатимиз Президенти томонидан миллий ҳарбий меросимизнинг жаҳонда тутган ўрни, миллий ҳарбий санъат тарихи, Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур, Шохрух Мирзо, Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг ҳарбий бошқаруви ва саркардалик маҳорати, стратегия ва жанг тактикасини чуқур ўрганиб, таълим-тарбия жараёнида кенг фойдаланиш бўйича топшириқлар берилди. Чунки миллий жанг санъати тарихини билмасдан туриб, жаҳон жанг санъати намуналарини ўрганиб бўлмайди.

Қуrolли Кучлар академиясида буюк аجدодларимизнинг бой ҳарбий меросини ўрганиш бўйича олиб борилаётган тизимли тадқиқотлар ва «Ўзбек миллий жанг санъати» номи китобни яратиш жараёни билан яқиндан танишиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Абдужабар Абдувахитов иштирокида илмий семинар ўтказилди.

Семинарда мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари полковник Ҳамдам Қаршиев, республикамизнинг таниқли тарихчи олимлари, Фанлар академияси Тарих институти, Ўзбе-

кистон давлат шарқшунослик университети, Қуrolли Кучлар академияси илмий-тадқиқотлар институти профессор-ўқитувчиларидан таркиб топган ижодий гуруҳ фаолиятининг бирламчи натижалари тақдироти ўтказилди. Бу тадқиқот иши, истиқболга йўналтирилган ишлар қаторига кириб, бўлажак офицерларимизга ҳарбий-касбий компетенцияларни шакллантириш учун хизмат қилиши назарда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси яратилган илмий асар юзасидан ўз тавсияларини бериб, тадқиқотларда цивилизация-сулолавий ёндашув асосида, яъни ҳар бир сулоланинг жанг санъати ривожланишига қўшган ҳиссасини халқчил тилда баён этиш лозимлигини, аниқ тарихий далилларнинг илмий талқинига алоҳида эътибор қаратишни таъкидлади. Шу билан бирга яратилган илмий-оммабоп китобни мамлакатимизнинг нуфузли тадқиқот институтлари томонидан тақризлашни амалга ошириш, бу йўналишда олиб борилаётган тадқиқотлар натижалари асосида илмий семинар ва пресс-конференциялар ташкил этиш, илмий мақолалар чоп этиш тавсия этилди. Ўз ўрнида миллий ҳарбий меросни ўрганишдек улкан ишда республикамизнинг тегишли вазирилик ва идоралари билан ҳамкорлик, хорижий мутахассислар, чет давлатлар музей ва архивларидан тарихий манбаларни келтириш борасида амалий кўмак берилиши алоҳида таъкидланди.

БУЮК АЖДОДЛАРИМИЗНИНГ БОЙ ҲАРБИЙ МЕРОСИ

Қуrolли Кучлар академияси бошлиғининг илмий ишлар бўйича ўринбосари, фалсафа фанлари доктори, профессор Рустамжон Самаров ижодий гуруҳ томонидан олиб борилаётган илмий изланишлар бирламчи натижалари тўғрисида батафсил тақдироти қилди. Жумладан, у ўз маърузасида «Ўзбек миллий жанг санъати» китобини яратишда, жанг санъатини нодир миллий мерос намуналаридан эканлигини кўрсатиш учун «Ўтмиш – Бугун – Келажак» концепциясига амал қилган ҳолда, «тўрт концепт» замонавий модели асосида миллий ҳарбий мерос намуналарини ўрганилаётганлиги ҳақида сўзлаб ўтди.

Биринчи концепт: Турон, Мовароуннаҳр, Туркистон ва Ўзбекистонда жанг санъатининг шаклланиши ва ривожланишини баён этиш тарзида.

Иккинчи концепт: сулолавий ёндашув асосида, яъни ҳар бир сулоланинг жанг санъати ривожланишига қўшган ҳиссасини баён этиш тарзида.

Учинчи концепт: шахсий-фаолиятли ёндашув асосида, яъни тарихий шахсларнинг ҳарбий саркардалик фаолияти, уларнинг жасоратлари намунасини (*тактика ва стратегия контекстида*) баён этиш тарзида.

Тўртинчи концепт: тарихий-маданий ёндашув концепцияси асосида: ғалаба қозониш маҳорати, қуrol-аслаҳаларни яратиш ва тақомиллаштириш, қўшин тузиш – бу мудофаа тафаккурининг ҳосиласи эканлигини баён этиш.

Таъкидлаш жоизки, яратилаётган ҳарбий-илмий асар концепцияси, тузилмаси тарихчи олимларда жуда катта қизиқиш уйғотди ҳамда улар ўз тавсия ва хулосалари билан ўртоқлашди. Жумладан, Фанлар академияси Тарих институти директори ўринбосари Шерзодхон Маҳмудов томонидан «Ўзбек миллий жанг санъати» номи китобни тайёрлаш жараёнида Ўзбекистоннинг янги тарихи асарини яратаётган гуруҳ тарихшунос олимлари билан ижодий ҳамкорлик қилиш, улар би-

лан маълумотларни тизимлаштириш, ёндашув ва муҳим жиҳатлар бўйича баҳс-мунозаралар ўтказиш таклифи киритилди.

Айниқса, ижодий гуруҳ фаолиятига АҚШ Қуrolли Кучлари Қўмондонлик-штаб коллежи етакчи мутахассиси, тарих фанлари доктори Роберт Бауманн ҳам ўзининг илмий изланишларининг натижаси билан ҳисса қўшаётганлиги, олиб борилаётган тадқиқотларнинг кенг қамровли эканлигидан дарак беради.

Илмий семинар доирасида профессор Р. Самаров томонидан ҳозирда академияда буюк аждодларимизни тасвирловчи мавзуй синфхоналар жиҳозланаётганлиги, офицерлар томонидан магистрлик ва докторлик диссертациялари тайёрланаётганлиги тўғрисида батафсил маълумот берди.

Бундан ташқари, ижодий гуруҳ аъзолари томонидан излаб топилган барча тарихий манбалар жамлашиб, ҳарбий стратегия ва тактика, қуrol-аслаҳалар, разведка, муҳандислик, фронт орти таъминот эволюцияси нуқтаи назаридан таҳлил қилинмоқда.

Хулоса сифатида таъкидлаш жоизки, Қуrolли Кучлар академияси ҳарбий-илмий жамоатчилиги Президентимиз томонидан қўйилган ушбу муҳим вазифани республикамизнинг таниқли олимлари билан ҳамкорликда муваффақиятли тарзда бажариш йўлида изланишлар олиб бормоқда.

Буюк аждодларимизнинг бой ҳарбий меросини ўрганиб, миллий жанг санъати тарихини яратиш бизнинг давлатчилигимиз тарихини ҳарбий фаолият бобидаги жиҳатларини бойитиш учун хизмат қилади. Ҳарбий-илмий тадқиқот натижалари Ватанимиз мустақиллигининг 30 йиллиги тўйига муносиб совға бўлади ҳамда ҳарбий илм-фанни ривожлантириш, ҳарбий илмий мактабимизни яратишга қўшган салмоқли ҳисса бўлади.

Полковник Азизжон ТОИРОВ,
Қуrolли Кучлар академияси
Илмий-тадқиқотлар
институти бўлим бошлиғи

САЙЁР ҚАБУЛ

233 та мурожаатчининг масалалари ҳал қилинди

Давлат раҳбарининг тегишли топшириғи асосида Президент маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Бахтиёр Исламов раҳбарлигидаги Республика ишчи гуруҳи таркибида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори Шўхрат Узаковнинг Бухоро вилояти бўйлаб сайёр қабуллари Бухоро ва Когон шаҳарлари, Жондор, Қорақўл, Ёғдўвон ва Пешку туманларида бўлиб ўтди.

Сайёр қабулда Олот, Шофиркон, Вобкент, Ромитан ва Қоровулбозор туманлари саҳолиси ҳам қамраб олинди. Қабуллар вақтида аҳолидан 233 та мурожаат тушди ва уларнинг 10 таси жойида ҳал қилинди.

Хусусан, коллеж битирувчилари С. Ражабова ва С. Ахорова мутахассисликлари бўйича Бухоро шаҳридаги тиббиёт клиникасига ишга қабул қилинадиган бўлди.

Қорақўл туманида яшовчи Н. Ҳошимова дори-дармонга амалий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги мурожаати юзасидан зарур дори-дармонлар билан таъминланди.

Ёғдўвонлик фуқаро М. Атоеванинг тадбиркорликни мақсад қилган танишига берган қарийб 26 млн сўмлик маблағини қайтариб ололмагач, иш судга оширилгани ва жавобгар зиммасига қарзни қайтариш мажбурияти юклатилгани, лекин ҳанузгача қарздор маблағни қайтармагани ҳақидаги мурожаати ҳам жойида ижобий ҳал этилди.

Қабулларда 102 та мурожаат юзасидан ҳуқуқий маслаҳат ва қонун талабларини етказиш орқали тушунтириш берилган бўлса, 121 та масала ижро учун назоратга олинди.

Адлия майори Шохрух ПЎЛАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурорининг ёрдамчиси

МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЙРОҒИ ТОПШИРИЛДИ

Юртимизда ёшларга бўлган эътибор йилдан йилга ортиб бормоқда. Мамлакатимиз ёшларининг маънавий савияси ва интеллектуал салоҳиятини юксалтириш ҳамда бой маданиятимиз, азалий қадриятлар, анъаналаримиз ҳақидаги билимларини ошириш, юртга фидойи, садоқатли ва ҳалол инсон қилиб тарбиялаш асосий мақсадлардандир.

Тарихдан маълумки, байроқ қадим-қадимдан ҳар бир халқ учун ҳурлик, тинчлик ва барқарорлик рамзи бўлиб келган. Аجدодларимиз ҳам юрт байроғини муқаддас билиб, уни кўз қорачиғидай асраганлар.

Сурхондарё вилоятининг Термиз шаҳри, Ангор, Қизирик ва Жарқўрғон туманларида умумтаълим мактабларига Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги байроғини тантанали топшириш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда Жанубий оператив кўмондонлиги бошлиғи, туман ҳокимлари, вилоят мудофаа ишлари бошқармаси ва бўлимлари ҳамда халқ таълими бошқармаси вакиллари,

умумтаълим мактабларининг ўқитувчи ва ўқувчилари иштирок этди.

Ҳарбий оркестр садолари остида мактаб директорларига Мудофаа вазирлигининг байроғи тантанали равишда топширилди.

Шундан сўнг ўқувчи ёшлар иштирокида «Жасорат» дарслари ўтказилди. Дарс якунида Жанубий оператив кўмондонлиги бошлиғи полковник Пўлатжон Сативалдиев фаол иштирок этган ўқувчиларга «Ўзбекистон тарихи» ва «Темур тузуклари» китобларини совға қилди.

Тадбир давомида ҳарбий хизматчилар томонидан саҳна кўринишлари ва замонавий қурол-яроғлар намоиши бўлиб ўтди.

ЭЪТИБОР

ҲАРБИЙ ЧАВАНДОЗЛАР УЧУН ЯНА БИР ИМКОНИАТ

Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ Жанубий оператив кўмондонлиги тасарруфидаги Хайробод гарнизонида жойлашган ҳарбий қисмда ҳарбий отлик бўлинмаларнинг машғулот ўтказиши учун мўлжалланган от спорти мажмуасининг очилиш тадбири бўлиб ўтди.

Унда Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ қўшинлари кўмондони, вилоят ҳокими ўринбосари, Денов тумани ҳокими, фахрийлар ва ўқувчи ёшлар иштирок этди. Сўз олганлар томонидан ҳарбий қисмларда от спорти янада ривожлантириш, ҳар бир юрт ўғлини от минишни билиши лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Тадбир давомида Денов тумани Болалар ва ўсмирлар спорт мактаби от спорти ўқувчилари ва ҳарбий қисм отлик бўлинмаларининг кўргазмали чиқишлари, мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг Сурхондарё вилояти Кенгаши томонидан ташкил этилган авто, спорт техникаларининг

намоиши қатнашчиларнинг эътиборидан четда қолмади.

Шунингдек, ҳарбий оркестр ва хаваскор бахшилар томонидан ижро этилган куй-қўшиқлар, ҳарбийларнинг қўл жанги намоишлари ҳамда ҳудуддаги Амир Темур маҳалласи фольклор ижодкорларининг лапар ва айтишувлари, сурхон этномаданиятини акс эттирувчи кўргазмали чиқишлар йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Албатта, ушбу мажмуанинг барпо этилгани ҳудуддаги ҳарбий қисмларда хизмат қилаётган Ватан посбонларининг чавандозлик сирларини пухта эгаллаши ва фаолиятининг янада юксалишига хизмат қилади.

III даражали сержант Акбар АҲМЕДОВ, Термиз гарнизони

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти катта илмий ходими, филология фанлари номзоди Ғулом Исмоилов Халқаро она тили куни муносабати билан эълон қилинган Халқаро танловнинг «Она тилини халқаро миқёсда тадқиқ қилиш» йўналиши бўйича ғолиблигини қўлга киритиб, ЮНЕСКОнинг Бангладешдаги Халқаро она тили институти томонидан олтин медаль билан тақдирланди.

ЎЗБЕК ОЛИМИ ЮНЕСКО ОЛТИН МЕДАЛИ БИЛАН ТАҚДИРЛАНДИ

38 ёшни қаршилаган Ғулом Исмоилов ўзбек тилшунослигидаги янги йўналиш – лингвомаданиятшунослик бўйича тадқиқот олиб бораётган олимлардан бири. У 2007 йилда ИТЕС дастурида қатна-

шиб, Ҳиндистоннинг Дехли шаҳридаги Бизнес ва ахборот технологиялари институтида инглиз тили (*English Speaking and Writing Skills*) бўйича малака оширишга муваффақ бўлди.

2015 йилда Германиянинг DAAD стипендиялар дастури соҳибига айланиб, Германиянинг Майнц университетида олимларнинг академик алмашинувида германиялик тилшунос олимлар билан ҳамкорликда ишлади. 2019 йилда ҳам ушбу стипендиялар дастурида қатнашиб, Берлиндаги Гумбольдт университетида малака оширди.

«Йилнинг энг фаол ёш олими» кўрик-танловининг 1-ўрин соҳибига Ғулом Исмоилов қисқа давр ичида шу соҳада илмий изланишлар олиб бориб, катта тажриба ва кўникмаларга эга бўлди, ҳозирги кунда юртимиздаги иқтидорли ва келажаги порлоқ ёш олимлардан бири ҳисобланади. У ёш олимларнинг республика ва халқаро илмий анжуманларида ўз маърузалари билан мунтазам равишда қатнашиб келмоқда. Унинг 50 га яқин илмий мақолалари республикаимиз ҳамда хориж илмий журналларида, жумладан, Хитой, Жанубий Корея, Туркия, Россия, Қозоғистон ва Озарбайжон давлатларининг нуфузли илмий журналларида ҳамда битта монографияси Россияда чоп этилди.

У она тилининг халқаро миқёсда тарғиб ва тадқиқ этиш борасида 2014 йил 26-31 майда Боку шаҳри (Озарбайжон) да бўлиб ўтган «Ёш олимларнинг бутун жаҳон форуми» (*Baku World Forum of Young Scientists* – 2014) ҳамда 2015 йил 4-8 ноябрь кунлари Хитойнинг Пекин тили ва маданияти университетида ташкил этилган Халқаро форум, 2016 йил 17-20 ноябрда Россия халқлар дўстлиги университетида ташкил этилган «Туркология: тил – адабиёт – маданият» халқаро анжуманида, 2017 йил 12-16 ноябрда Туркияда Турк тили кўмитаси томонидан ўтказилган «Туркология қурултойи»да ҳамда 2017 йил 3-6 декабрь кунлари Чехиянинг Карлови Вари шаҳрида ўтказилган «Туркий ва туркий-славян халқлари мероси: Буюк Ипак йўли» халқаро анжуманларда илмий маърузалари билан иштирок этиб, сертификатлар билан тақдирланди.

Ёш олимнинг бундай ютуғи она тилимизни халқаро миқёсда эътироф этилишига замин яратаётган бўлса, унинг бу улкан ютуғи барчамизга ғурур ва фахр бағишлади.

Манзура ОТАЖОНОВА,
ЎрФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директор ўринбосари

РЕФОРМЫ

НОВЫЙ ЭТАП РАЗВИТИЯ ВОЕННОЙ НАУКИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН

Военное строительство, как и любой сложный, многогранный процесс, охватывает многие стороны общественной жизни и связано с решением большого количества задач государственными и военными органами управления. Поэтому в рамках реализуемой в республике Стратегии действий, оборонный блок занимает важное место среди пяти приоритетных направлений развития страны.

Проводимая в последние годы под руководством Президента Республики Узбекистан, Верховного Главнокомандующего Вооруженными Силами Шавката Мирзиёева масштабная работа по укреплению оборонного потенциала страны, повышению боевой мощи и модернизации Вооруженных Сил затронула все сферы деятельности национальной армии.

В деле укрепления обороноспособности страны и строительства национальной армии важное место отводится формированию собственной военно-научной школы, которая призвана подкрепить усилия главы государства глубоко просчитанными и обоснованными предложениями по реформам.

Благодаря принимаемым на государственном уровне организационным и практическим мерам в Узбекистане выстроена стройная система непрерывного военного образования, подготовки военно-научных и педагогических кадров.

На вершине этой пирамиды находится Академия Вооруженных Сил, ставшая сегодня центральным звеном и локомотивом военной науки Узбекистана. В структуре Академии образован и успешно функционирует научно-исследовательский институт, организована подготовка военных ученых в отделе послевузовского образования.

Чуть больше года назад были сформированы новые, уникальные по своей структуре и предназначению высшие военные образовательные учреждения – Военный институт информационно-коммуникационных технологий и связи, а также Военно-медицинская Академия со своим научно-исследовательским институтом. Полностью пересмотрена система подготовки военных летчиков с созданием новой учебно-материальной базы Высшего военного авиационного училища в городе Карши.

В общей системе непрерывного военного образования важное место занимают созданные по личной инициативе главы государства военно-академические лицеи «Темурбеклар мактаби». В данных учреждениях создана современная инфраструктура, имеются современные учебные классы, компьютеры, спортзалы, места отдыха. Внедрены передовые инновационные формы и методы обучения, созданы условия для формирования у молодежи юношеского интереса к научным исследованиям. В этих целях на регулярной основе привлекается потенциал и возможности научно-педагогических кадров Академии.

В целом, созданные сегодня во всех высших военных образовательных учреждениях современные условия обеспечивают не только целенаправленную подготовку военных кадров с использованием передовых форм и методов обучения, но и эффективное проведение военно-научных исследований.

Координация военно-научной деятельности осуществляется образованным на базе Академии ВС научно-методическим советом. При этом тесное сотрудничество и взаимодействие налажено

с более чем 35 национальными высшими образовательными учреждениями и исследовательскими центрами.

Изучение методологии научных исследований и подготовки военных научных кадров также осуществляется в рамках сотрудничества с 30 военными образовательными учреждениями и научными центрами зарубежных государств. Как показывает практика, тесное взаимодействие с зарубежными специалистами в значительной мере способствует более эффективной подготовке курсантов и офицеров, соискателей и преподавателей, развитию у них военно-профессионального мышления, повышению знаний в вопросах научных исследований.

В результате за последние несколько лет значительно вырос научный потенциал Академии ВС. Почти половина преподавателей имеют учёную степень или учёное звание. Только по итогам 2020 года 15 преподавателям было присуждено учёное звание «доцент».

Сегодня на новом этапе развития военной науки определены актуальные направления военно-научных исследований и подготовки военных научных и научно-педагогических кадров высшей квалификации. Расширился спектр и тематика научно-исследовательских разработок, выработан действенный механизм скоординированного планирования, методического руководства и практической реализации результатов исследований.

Военнослужащие активно участвуют в проведении научных исследований по актуальным вопросам теории и практики строительства Вооруженных Сил, развития военного искусства, военной истории.

Налажена практика проведения стажировок профессорско-преподавательского состава в учебных заведениях США, Германии, Франции, Китая. Несколько офицеров обучаются в очной адъюнктуре Академии Генерального штаба ВС России, а также на заочной основе в Беларуси. Это позволяет приобрести самый передовой опыт и знания в области достижений военной науки мировых держав.

С учетом высокой потребности в военно-научных кадрах, до 15 человек увеличено количество обучаемых в базовой докторантуре Академии ВС. Самостоятельными соискателями являются 72 военнослужащих, в том числе представители Национальной гвардии, министерств внутренних дел, по чрезвычайным ситуациям, а также Государственного таможенного комитета Республики Узбекистан. Таким образом, создается солидный задел научных кадров для активизации исследовательских работ по актуальным проблемам современной военной науки.

Отрадно, что наши военнослужащие стали регулярно публиковаться в различных научных международных и республиканских изданиях, представляя результаты своих изысканий. Только в прошлом году было опубликовано 114 научных статей, в том числе 14 публикаций в журналах, зарегистрированных в базе библиографических данных Scopus. Более 200 статей в течение года вышло в республиканских научных журналах.

Важное место в системе военно-научной деятельности отводится международным военно-научным мероприятиям. В условиях пандемии в 2020 году в онлайн-режиме проведено 27 конференций, в том числе 8 международных, 21 круглый стол, а также 11 научных семинаров.

Президент Узбекистана всегда подчеркивает решающую роль молодого поколения в прогрессе любого общества, а создание широких возможно-

Фото из архива редакции

стей для молодежи является приоритетом государственной политики. Данный посыл стал отправной точкой для создания и организации эффективной служебной деятельности научного взвода Академии ВС. Прошедшие специальный отбор талантливые ребята в период срочной военной службы вносят достойный вклад в развитие Вооруженных Сил. Имея соответствующую базовую подготовку, военнослужащие под руководством опытных офицеров разрабатывают интерактивные электронные учебники и пособия, создают программные продукты для автоматизации различных процессов, а также проводят самостоятельные исследования в отдельных областях. В итоге в практику подготовки войск привносятся инновационные идеи и разработки.

Вопросы дальнейшего развития военной науки постоянно находятся в поле зрения руководства страны и Вооруженных Сил. В этой связи на заседании Совета безопасности в январе 2021 года были определены конкретные организационные и практические меры для поднятия на новый качественный уровень научно-исследовательской деятельности и обеспечения её высокой результативности.

Эффективная реализация поставленных Президентом задач обеспечит целенаправленную работу по подготовке военно-научных кадров высшей квалификации, научно-обоснованное сопровождение проводимых в Вооруженных Силах реформ и, в целом, эффективное достижение стратегических целей развития Узбекистана в сфере укрепления обороноспособности страны.

Санжар ВАЛИЕВ,
заместитель директора ИСМИ
при Президенте Республики Узбекистан

ПСИХОЛОГИЯ ВА СОЦИОЛОГИЯ - ИЖТИМОИЙ ЭҲТИЁЖ ҲОСИЛАСИ

Яқинда ижтимоий тармоқларда шундай бир тестга кўзим тушди: унда инсон қўлларининг бир нечта панжа қисми бир-бирининг устига қадаб қўйилган сурат тасвирланган бўлиб, остига «Сиз биринчи бўлиб нимани кўрдингиз?» деб ёзиб қўйилган. Жавоб вариантлари эса иккита: қўл ва мия. Мен қўлни кўрганим учун ҳам...

ПСИХОДИАГНОСТИКА

Фан ривожини, унинг ҳосиласи бўлган ижтимоий тараққиётни илмий-тадқиқот усуллари тасаввур қилиш қийин. Уларнинг ўрни ижтимоий-гуманитар илм соҳаларида, айниқса, психология ва социологияда катта аҳамият касб этади. Аввало, бу нарса мазкур фанлар илмий-тадқиқот усулларининг кўпчилиги билан боғлиқ бўлса, иккинчи сабаб айнан психологик ва социологик билимларнинг инсонга, унинг ўй-хаёллари ҳамда ўзаро муносабатларига бевосита ва билвосита яқинлиги, ҳатто айнанлиги билан ҳам изоҳланади. Ушбу фанларнинг бугунги кундаги жадал ривожланишининг омиллари мана нимада?! Шугина эмас, психологик ва социологик билимлар ҳаётимизга тобора шиддат билан кириб келмоқда. Олий таълим муассасаларида шу фанларга ихтисослашган кафедра ва факультетлар очилмоқда, китоблар чоп этилмоқда, вақтли нашрлар фаолият юритмоқда, радио ва телевидениеда махсус дастурлар тайёрланиб, эфирга узатишмоқда. Мамлакатимиз ҳукуматининг Психология университетини ташкил этиш тўғрисидаги қарорини ҳам бунга мисол қилиб келтириш мумкин. Унга кўра, мазкур таълим муассасаси ҳузурида соҳа бўйича илмий-тадқиқот институти ҳам фаолият юритади. Шундай марказнинг бўлиши жуда яхши, чунки хоҳлаймизми-йўқми, бугунги кунда ҳар бир таълим муассасаси, ҳар бир социолог ва психолог ўз фаолиятини ҳаминқадар, ўзи билганича ташкил этиб ётибди; содда қилиб айтганда, бунақанги «ўз ёғига ўзи қовурилиш» узоқ давом этмаслиги, бу соҳада ҳам тизим яратилиши зарур, токи фаолиятимиз самарадорлиги юқори бўлсин!

Энди мавзу доирасидаги асосий тушунчалар – методология ва метод тўғрисида гаплашсак. Одатда методология икки хил мазмунда қўлланилади: методлар йиғиндиси ҳамда муайян бир методни қўллаш алгоритми, шарт-шароитлари маъносида. Унинг луғавий маъноси ҳам айнан шундай: у пайдо бўлган замин – қадимги юнон тилидан таржима қилганда «тадқиқот йўли, назарияси, таълимоти»

деган маънони англатади. Уни борлиқни амалий ва назарий томондан билишга ёрдам берувчи усуллар мажмуаси, десак бўлади. Демак, методология методлар мажмуаси бўлса, метод эса бир тизимга солинган усуллар алгоритми экан!? Кенг маънода методология бу – назарий ва амалий фаолиятни ташкил этишнинг восита ҳамда тамойиллари тизими. Шунинг учун ҳам методология нафақат илмий-тадқиқотчилик иши, балки ҳар қандай фаолият, айтилиқ, педагогик, сиёсий, бошқарувчилик каби ишларга ҳам хосдир. Бир сўз билан айтганда, методология, жумладан, методлар ҳам инсоннинг ўз меҳнати осонлаштириш эҳтиёжидан келиб чиққан. Бу таъриф биз кўриб чиқаётган ҳодисанинг тарихий-фалсафий моҳиятини англатади. Фикрларим тушунарли ва тўлиқ бўлиши учун умумтараққиётни таъминлаган иккинчи омил бу – одамларга, умуман, тирик табиатга хос хусусият, яъни ҳимояга бўлган эҳтиёж эканлигини эслатиб ўтмоқчи эдим. Мана шу икки омил, куч ўзаро бирлашиб, ижтимоий ривожланиш учун асос бўлиб хизмат қилади.

Психодиагностика – шахснинг яқка хусусиятларини ва ривожланиш истиқболларини ўрганишга имкон берувчи усулларни ишлаб чиқадиган илмий соҳа. Бундай усулларни шартли равишда икки тоифага ажратиш мумкин: прогностик ва диагностик усуллар. Бу соҳа XIX асрда Ж. Кеттел, Ф. Гальтон, Г. Эббингауз каби олимларнинг тадқиқотлари таъсирида шакллана бошлаган. Айниқса, француз олими А. Биннинг болалардаги ақлий ривожланиш даражасини диагностика қилиш методлари бу соҳадаги дастлабки энг яхши ишлардан бири ҳисобланади.

Психодиагностикадаги методларни шартли равишда 4 турга ажратиш мумкин: тестлар; проектив техника (проектив тестлар); шахсдаги установка ва муносабатларни аниқлашга қаратилган анкета ва сўровномалар; психиканинг динамик хусусиятларини аниқлашга имкон берувчи психофизиологик методикалар (фаолият темпи, бир фаолиятдан бошқасига ўтишнинг оғир-енгиллиги, фаол иш лаёқатини узоқ вақт ушлаб туриш ва ҳ.к.) Мухими, ҳар қандай психодиагностик методика аниқлик, ишончлили ва асосийси, валидлик талабларига жавоб бериши керак.

Биз кўриб чиқаётган масалаларни ўзида жамлаган психодиагностика бугунги кунда қуйидаги соҳаларда кенг қўлланилмоқда: ходимларни жой-жойига қўйиш, касбий тайёргарлик ва касбга йўналтириш; ижтимоий ҳулқ-атвори башорат қилиш, масалан, оила барқарорлиги, қонунга бўйсунувчанлик; таълим ва тарбияни мақбуллаштириш; психологик маслаҳат ва психотерапевтик ёрдам; психологик – психотерапевтик суд экспертизаси; муҳит ўзгаришининг руҳий оқибатларини башорат қилиш. Бундан ташқари, шахс психологияси ҳамда шахслараро муносабатларни илмий тадқиқ этишни психодиагностика методларисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Шунинг билан бир қаторда психодиагностика усулларини қўллаш самарадорлиги жамиятдаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражасига бевосита боғлиқ эканлигини унутмаслигимиз керак.

Психодиагностика – мураккаб соҳа. Ушбу мураккабликни янаям чигаллаштирадиган ҳолат шуки, ҳозир соҳа мутахассислари қўллаётган усуллар асосан бошқа мамлакат, маданият ва тил вакиллари томонидан яратилиб, ўзбекчага ўғирилган, холос. Бу қанчалик тўғри? Уларда бизнинг миллий менталитет – зехниятимиз қай даражада эътиборга

олинган!? Қолаверса, уларни шароитимизга мослаб ўрганадиган илмий марказ ҳам йўқ! Шу маънода психодиагностик тестларнинг ишончлилиги масаласи ўтган даврларда қандай бўлган бўлса, бугун ҳам шундайлигича турибди. Фикримни асослаш учун шундай бир мисол келтирмоқчиман.

Яқинда ижтимоий тармоқларда шундай бир тестга кўзим тушди: унда инсон қўлларининг бир нечта панжа қисми бир-бирининг устига қадаб қўйилган сурат тасвирланган бўлиб, остига «Сиз биринчи бўлиб нимани кўрдингиз?» деб ёзиб қўйилган. Жавоб вариантлари эса иккита: қўл ва мия. Мен қўлни кўрганим учун ҳам «Қўл» деб ёзилган катак устига босдим. «Сиз олижаноб инсон экансиз. Меҳнат – сизнинг асосий мақсадингиз» деган жавоб экранда пайдо бўлди. Табиийки, қизиқшим ортиб, иккинчи, яъни «Мия» катакчасини босган эдим, жавобдан ҳайратим янаям ошди. Унда «Сиз зўр инсон экансиз. Сиздаги бутун энергия фаолиятга йўналтирилган» деган ёзув чиқди. Баъзи бир сўзларнинг ўрни ёки синоними ўзгарганлигини эътиборга олганда, айнан бир хил жавоб! Мана сизга тест!

Психология ва социологиянинг эгизак фанлар эканлиги улар қўллайдиган метод – усулларнинг бир хиллиги ёхуд ҳеч бўлмаганда ўзаро ўхшашлиги билан ҳам изоҳланади. Бу ҳол, хусусан, ижтимоий психологияда кўзга яққол ташланади, чунки у психология ва социология чатишувидан ҳосил бўлган фан тармоғидир. Албатта, бу иккала фан ўртасида тафовут ҳам мавжуд: социология инсонлараро муносабатлар ҳамда ижтимоий фикрнинг ўзининг тадқиқот объекти қилиб олса, психологияда эса инсон ботинида яширинган руҳий ҳодисалар бундай вазифани бажаради.

Ҳар бир фан, жумладан, сўз юритаётганимиз психология ва социология маълум бир буюртма, ижтимоий эҳтиёж замирида пайдо бўлар экан, бугунги кунда бу соҳа вакиллари қандай юмушлар билан банд, улар фаолиятдан инсонлар, жамият қандай манфаат кўради, соҳа мутахассислари уларнинг қандай эҳтиёжларига жавоб бера олапти, деган ҳақли савол туғилади. Агар бу саволнинг жавобини Мудофаа вазирлиги тизимидаги ҳарбий психолог, психолог ва етакчи социологлар фаолияти мисолида кўриб чиқадиган бўлсак, унинг салмоғи етарли эмас, деган хулосага келиш мумкин. Қолаверса, мазкур муаммолар таҳлилига бағишланган илмий ва оммабоп мақола ҳамда китобларнинг мавжуд эмаслиги ҳам бу муҳим масалага жиддий ёндашмаётганимизни англатади.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, айни мавзуга бағишланган республика миқёсидаги илмий-амалий конференцияни бултўр ўтказган, ўшанда яқин ўртада Мудофаа вазирлиги тизимида фаолият юритаётган ҳарбий психолог ҳамда етакчи социологлар иштирокида ҳарбий қисмларнинг бирида амалий-кўргазмали семинар ташкил этишни режалаштирган эдик. Афсуски, пандемия туфайли бу ишларимиз амалга ошмай қолди. Эпидемиологик вазият яхшиланаётганлигини эътиборга олиб, бу ишларимизни қайта ташкил этсак, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Чори НАСРИДДИНОВ,
ЧОТҚМБЮ Гуманитар фанлар
кафедраси доценти

АЖДОДЛАР ЖАСОРАТИ – ЁШЛАРГА ЎРНАК

«НУР БЎЛИБ ТУҒИЛАР ДУНЁГА ДАМ...»

Дунёга келган инсон борки ўзидан ёруғ из қолдириб, нурли келажак яратиш иштиёқида яшайди. Ўзидаги истеъдод учқунларини алангалатиш учун тинимсиз изланади. Айниқса, қалам аҳли. Ёзганларинг инсонлар кўнглидан жой топиши учун қалб қўринг-у, кўз нуригини бахшида этишинг керак бўлади. Ижод йўли шундай шафқатсиз ва аёвсиздир. Асл шоир, асл ижодкорлар ҳар доим ҳам туғилавермаслиги шунинг учундир, эҳтимол.

1917 йил 17 ноябрда Тожикистоннинг Хўжанд вилояти Нов қишлоғида дунёга келган Назармат Эгамназаров ана шундай асл ижодкорлар, фидойи журналистлар сирасидан эди. Орзулари тонгдек ёруғ боланинг истаклари уни олий ўқув юрти томон етаклаб, 1936 йили Самарқанд давлат университетига ўқишга қабул қилинди. Олтин даврида гуркираётган ижод намуналари «Ёшлик завқи» номи остида китоб қилиниб, муштарийлар қалбини забт этди. Афсуски, қалами билан эндигина эл орасида танилиб қолган шоир 1941 йили фронтга йўл олди.

Дастлаб олий маълумотли, шоир аскарни қўмондонлик Тошкентда жойлашган кимёвий ҳимоя ҳарбий мактабига юборади. Мактабни тамомлагач, Брянск фронтига келиб, 146-захира полкда кимёвий ҳимоя взводининг командири этиб тайинланади. Хизмат вазифасини аъло даражада бажараётган кичик лейтенант Эгамназаров ўзининг соҳасини ташлаб қўймади. Кўнглида адабиётга, илмга бўлган қизиқиш ортиб боргани сабаб ўшандай паллада ҳам ўзбек тилида «Душманга қарши олға!» газетасининг чоп этилишида ҳисса қўшиб, ўз даврининг машҳур журналистлари Абдулла Саидов, Лутфулло Ҳамроев билан дастлабки сонларини нашрга тайёрлашди. Аммо Тошкентдан ёзувчи Наби Юсуфий келганидан кейин Назармат жанговар командир сифатида яна жанггоҳга отланди ва биринчи гвардиячи Дон танк корпусига кимёвий ҳимоя взводи командири бўлиб борди. Қўлида ҳам қалам, ҳам қурол билан Ватанига хизмат қилган шоир:

*«...То бор менда юрак, қўл, куч, қон, таним
Мен қираман, омон қолмас душманам».*

деб ёзади кундаликларида. 1943 йил сентябрь ойида корпус Белоруссиянинг Гомель яқинида жойлашган Днепрни кечиб, фашист босқинчила-

рига қарши жанг бошлайди. Шундай талатўп пайтларда 65-армия қисмлари билан бирга хизмат қилаётган гвардиячи танкчилар орасида гвардиячи лейтенант Назармат Эгамназаровнинг взводи ҳам алоҳида ўрнатилди. Жасоратлари зое кетмай, Белоруссиянинг Речица, Калининчи, Осиповичи шаҳарларини душман қўлидан озод қилишда қатнашгани учун Олий Бош қўмондон томонидан унга ва сафдошларига раҳматнома берилди.

Кўпинча унинг взводига энг мураккаб жараёнлардан бири, ўрмонларга беркиниб қаршилиқ кўрсатаётган душман тўдаларини яксон қилиш топшириғи бериларди. Ҳар бир вазифани вақтида, аъло даражада бажараётган взвод ушбу топшириқни ҳам уддалайди. Юзлаб фашистларни яксон қилиб, кўпларини асир олади. Ушбу жанглардан сўнг Назармат «Қизил Юлдуз» ордени билан тақдирланади.

Шундай қилиб, бир оиладан уч алп ўғлоннинг умри жангларда ўтади. У билан бирга акаси Аширмат ва чегарачи укаси Холмат ҳам душманга қарши мардонавор курашади. Ниҳоят, уч оғанин ботирлар соғ-саломат уйларида қайтадилар. Назармат Эгамназаров урушдаги хотираларини шундайлигича эсламайди. Бугунги тинч замонларга келишимизда ватандошларимиз кўрсатган жасоратларни жонли тасвирлаб, «Одерни кечиб» номли очерк ёзади. Унда Германиянинг Одер дарёсидаги уруш лавҳалари акс этади. Бундан ташқари, «Она кўрсатган йўл», «Мангу олов», «Баҳор қўшиғи», «Йўллар ва гуллар», «Тоғдаги гулханлар» каби ҳарбий туркумдаги асарлари китобхонларга тақдим этилди. Польша, Россия, Украина каби ўнлаб мамлакатларнинг тарихий музейлари учун уруш хотиралари ҳақида сўраб, унга мактублар йўллашади. Шоирга жанглардаги матонати ва матбуотдаги фаоллиги учун II-даражали «Ватан уруши» ордени берилди.

«Жасорат» медали, «Эл-юрт ҳурмати» ордени соҳиби бўлган қаҳрамонимиз жаҳон адабиёти дурдоналаридан ҳам бир қатор таржималар қилган.

Ҳозир биз севиб ўқийдиган Фирдавсий, Хусрав, М. Турсунзода, Бедил каби ижодкорларнинг ижод намуналари Назармат Эгамназаровнинг таржимаси асосида китоб қилинган. Бир қарашда осондек туюладиган адабий йўналишлар орасида энг қийини болалар адабиётида қалам тебратиш бўлса керак. Чунки ёш дўстларимизнинг руҳиятига кириб бориш, уларнинг кўнглидан жой олиш анча машаққат талаб қилади. Беғубор дунё эгалари ёлғондан йироқ, мусаффо. Уларга мўлжалланган асар ёзмоқ учун ижодкор ҳам боладек соф бўлмоғи зарур. Ушбу йўлни сабот билан енгиб ўтган шоирнинг «Шаҳримиз

болалари», «Ғунчалар» каби шеърини тўпламлари эътирофга лойиқдир.

Бундан ташқари, у «Қирғоқдаги жанг», «Сайёд жасорати», «Жанггоҳдан қатралар», «Бурч йўли» каби ўнлаб насрий асарлар ёзади. Ундан:

*Биз кўрган урушни кўрмасин жаҳон,
Заминни тутмасин аланга, тўзон.
Нур бўлиб туғилар дунёга одам,
Меҳридан ер яшнаб, бўлсин гулистон.*

каби гўзал шеърлар ҳам ўрин олган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими бўлган шоирнинг умри Ватан саодати йўлида хизмат қилиш билан ўтди. Кейинчалик у «Тошкент ҳақиқати», «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Ўзбекистон овози») газеталарида фаолият юритиб, газетхонларга уруш воқеаларини тасвирлаш асносида бугунги тинч кунларнинг қадрига етишга ундайдиган мақолалар ёзди.

Умр – оқар дарё, деганларидек, Назармат Эгамназаров ҳам бу дарёда оқди-кетди. Лекин шунчаки яшамади, ёниб яшади. 2009 йилда вафот этган шоирнинг 100 йиллиги мамлакатимиз бўйлаб кенг нишонланди. Ҳаёт йўли, бой адабий мероси ҳақида кўплаб китоблар ёзилди. Унинг жасоратлари ҳам, ёзган асарлари ҳам дилимиз тўрида мангудир.

Шоҳсанам НИШОНОВА

ВАТАНПАРВАР БИЛСИНКИ...

ҚАҲРАМОНЛИК – жамият ҳаётида муҳим аҳамиятга эга, илғор ва юксак мақсадга эришиш учун жасорат, мардлик, жонбозлик, фидокорлик кўрсатган, керак бўлса, ҳаётини ҳам аямаган, айна вақтда маънан оқланган воситаларни қўллаган инсонлар хатти-ҳаракати ва фаолиятининг алоҳида шаклидир.

Аскарини қаҳрамонлик жуда мураккаб ва хавфли вазиятлар билан боғлиқ бўлиб, турли шаклларда намоён бўлади ва кучли ирода, руҳий ва жисмоний кучларнинг мужассамлалиши ҳамда юқори савиядаги ҳарбий маҳоратни талаб этади.

Ҳақиқий қаҳрамонлик сохта қаҳрамонликдан ўзининг ижтимоий жиҳатдан йўналтирилгани билан фарқланиб, Ватанга содиқлик, сиёсий онг ва бошқа

юксак маънавий-сиёсий сифатларга асосланади. Қаҳрамонликни фарқлаб турувчи хислат, шахсий ботирлик, алоҳида гуруҳларнинг мардонавор ташаббус билан оммавий қаҳрамонликни инсонлар томонидан уруш даврида, ғалабага бўлган буқилмас иродани намоён этган ҳолда жонбозларча хатти-ҳаракатлар билан намоён этилади,

тинчлик даврида эса инсонларнинг фидокорона меҳнатларида, жангчиларнинг машаққатли ҳарбий фаолиятида намоён бўлади.

Мамлакатимизда юрт олдида кўрсатган юксак хизматлари учун 1994 йил 5 майда Ўзбекистон Қаҳрамони унвони таъсис этилган.

ОДДИЙ АСКАР – аксарият давлатлар Қуролли Кучларида аскарлар таркибига мансуб ҳарбий хизматчилар учун белгиланган ҳарбий унвон.

Бугунги Қуролли Кучларимизда мавжуд мазкур унвон 1946 йилда таъсис этилган. Муддатли ҳарбий хизматга қақирилган шахсга, ҳарбий қисм шахсий таркиби рўйхатида киритилиши билан оддий аскар унвони бир вақтда берилди.

Ҳарбий денгиз флотиди оддий аскар унвонига – матрос унвони тўғри келади.

ОЛДИНГИ МАРРА – мудофаа чегарасининг олдинги чизиғи олдидаги мудофаа марраси. Мудофаамизнинг олдинги чизиғи борасида душман тасаввурини чалғитиш, разведка юритишни мураккаблаштириш, 1-эшелондаги қисмларимизни дафъатан атака қилишига йўл қўймаслик мақсадида ташкил этилади. Олдинги маррада таянч пунктлари ташкил этиш ва ушбу пунктларни душман ҳужумининг эҳтимолий йўналишида айланасига юритиладиган мудофаага тайёрлаш ва жанг юритиш учун мотоўқчи ёки танк бўлинмалари ажратилади.

ҲАРБИЙ МАҲОРАТ – ҳар бир жангчи ва ялпи ҳарбий жамоанинг кучли ва техник жиҳатдан яхши таъминланган душман устидан ғалаба қозониш мақсадида қурол-яроғ ва техникадан унумли фойдалана олиш ва энг мураккаб вазифаларни бажара олиш қобилияти.

Ҳарбий маҳорат жанговар ва ижтимоий-сиёсий тайёргарлик жараёнида шаклланади.

«Ҳарбий атамаларнинг янги изоҳли луғати» китобидан

ТАЛАБАНИНГ ПАРВОЗИ...

Исмим Мансурбек. Ёшлигимдан барча болалар қатори ҳарбий бўлишни, самога парвоз қилишни орзу қиламан. Кичик жуссамга гўё ер торлик қилар, парвоз қилиш иштиёқи ўй-хаёлларимни буткул эгаллаб олганди.

Улғайганим сари орзуларим мақсадга айланиб борди. Она Ватаним олдидаги йигитлик бурчимни ўташ учун муддатли ҳарбий хизматга йўл олдим. Боғ хаёли боққа элтар, деганларидек, ҳарбий хизматни Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучларига қарашли ҳарбий қисмларнинг бирида ўтай бошладим.

Ўша кезлар ҳаётимни, ўзимни ўзгартириш учун ҳар қандай қийинчиликларни сабот билан енгиб ўтишга ҳаракат қилдим. Нафақат жисмонан тобланим, балки маънавий дунёқарашим ҳам тубдан ўзгариб борди. Мен ҳаётимни ҳарбий хизмат билан бир умрга боғлашга тайёр эдим.

Муддатли ҳарбий хизматни тамомлаб, ота-онам олдида ёруғ юз билан қайтдим. Кўп ўтмай, ҳарбий хизматни контракт бўйича давом эттириш мақсадида Сурхондарё вилоятининг Какайди қўргонидаги ҳарбий қисмга юборилдим. Ўша дамлар энг бахтиёр онларим эди. Чунки мен орзуларимнинг рўёби томон дадил қадам ташлаган эдим.

Аммо шу лаҳзаларда ҳаётимга кескин бурилиш ясай олган бир воқеа содир бўлди. Ҳарбий қисмда фаолият бошламасидан аввал Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университетининг ҳарбий журналистика йўналишига тавсиянома асосида ҳужжат топширган эдим. Сабаби, табиатан ижод қилишни хуш кўраман. Ватан сарҳадларини ҳимоя қилаётган алп йигитлар ҳаётини ёритиш, ёш авлодга уларнинг машаққатли ва шарафли вазифаларини кўрсатиш ниятида эдим.

Авиация мени тобора ўзига тортар, хизмат фаолиятимни катта масъулият билан бажаришга киришган эдим. Шундай кунларнинг бирида университетнинг ҳарбий журналистика йўналишига давлат гранти асосида қабул қилинганим ҳақидаги хушхабар келди.

Олдимда икки йўл турар эди: хизмат фаолиятимни давом эттириш ёки таълим олиш. Болалигимдан орзу қилган соҳадан кетиш мен учун жуда оғир, авиация ҳаёт мазмунимга айланишга улгурганди. Узоқ иккиланишлардан сўнг, ота-онамнинг маслаҳати билан ўқишни танладим. Бу йўл ҳам аслида мени ҳарбийлар дунёсига олиб боради. Ҳали ўқиш давомида кўп бора само лочинларининг парвозларига гувоҳ бўлман, улар ҳақида ажойиб кўрсатувлар, мақолалар тайёрлайман.

Бунинг учун қаттиқ ўқишим, ўз билимларимни муттасил ошириб боришим керак.

Мен ҳамон ўз мақсадларим сари парвоз қилмоқдам...

Мансурбек ЖАББОРОВ,
Ҳарбий журналистика йўналиши
I босқич талабаси

БЕШ ТАШАББУС ИЖРОСИ – АМАЛДА

Бешта муҳим ташаббус ижросини таъминлаш, ёшларни жисмоний чиниқтириш ва уларни спорт соҳасидаги қобилиятларини синовдан ўтказиш ҳамда Ўзбекистон терма жамоасига муносиб номзодларни саралаб олиш мақсадида, терма жамоалар ўртасида спортнинг муай-тай йўналишида Ўзбекистон чемпионати ўтказилди.

Ушбу чемпионатда Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинларига қарашли Фарғона шаҳридаги ҳарбий қисм ва 20-умумтаълим мактаби ўртасида имзоланган меморандум асосида ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари ҳамда ўқувчи ёшлар учун ташкил этилган «Муай-тай» тўғараги аъзолари ҳам қатнашди.

Ўзбекистон чемпионати мусобақасида республика бўйича жами 900 нафардан ортиқ ёшлар 30 та вазн тоифасида ўзаро беллашди.

Кичик сержант А. Акбаров раҳбарлик қилаётган тўғарак аъзоларидан – Абдулазиз Қобилов (*I ўрин*), Эдем Балтаев (*I ўрин*), Машҳурабону Умаржонова (*I ўрин*), Мадина Мухторова (*II ўрин*), Озодбек Тўрғунпўлатов (*III ўрин*) чемпионат ғолиб ва совриндорларига айланишди.

Подполковник Обид БАРАКАЕВ

ЁШЛАР ҲАРБИЙ-СПОРТ МУСОБАҚАСИДА БЕЛЛАШДИ

Жорий йилдан бошлаб, ҳар йили март – май ойларида мамлакатимиздаги барча умумтаълим мактабларининг 10-11-синф ўқувчилари ўртасида Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири кубоги учун «Ватанпарварлар» ҳарбий-спорт мусобақаси ўтказилиши режалаштирилган. Айни вақтда жойларда ушбу мусобақанинг ҳудудий босқичлари ўтказилмоқда.

Жумладан, Урганч шаҳридаги Ёшлар спорт мажмуасида мусобақанинг шаҳар босқичи ташкил этилиб, унда 9 та мактабнинг жамоалари ўзаро куч синашди.

Асосий мақсад ўқувчи ёшларни ҳарбий-амалий спорт мусобақаларига кенг жалб этиш орқали уларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил қилиш, ўзаро маданий-спорт алоқаларини йўлга қўйиш ҳамда ёшларни спорт ўйинларига оммавий тарзда жалб этиш, соғлом турмуш тарзини одат қилишга ўргатиш, руҳан ва жисмонан соғлом, баркамол авлодни тарбиялашга қаратилган.

Мусобақанинг ҳар бир шарти адолатли баҳолаб борилди. Шиддатли ва мурасасиз бахслар якуни бўйича Урганч шаҳридаги 3-мактаб фахрли 1-ўринни, 24-мактаб 2-ўринни ва 6-мактаб жамоалари 3-ўринни эгаллади. Ғолиб ва совриндор жамоалар диплом ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Марказий кенгаши раиси бошчилигидаги ишчи гуруҳ Наманган вилоятида бўлиб, ташкилотнинг ҳудудий бўлимларида ўрганишлар олиб борди.

ИШЧИ ГУРУҲ НАМАНГАНДА

Ҳудудий ўқув-спорт техника клублари ҳамда вилоят техник ва амалий спорт турлари марказида олиб борилаётган амалий ишлар билан танишган ишчи гуруҳ томонидан келгусида амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар белгилаб берилди. Ўрганишлар давомида Марказий кенгаш раиси полковник Ҳусан Ботиров ташкилот раҳбарлари ва ишчи-ҳодимлар, спорт мураббийлари, спортчилар билан юзма-юз мулоқот қилди. Уларнинг ташкилот фаолиятини янада ривожлантириш борасидаги фикрларини тинглаб, зарур тавсиялар берди.

Самимий учрашувлар тантанали тадбирларга уланди. Хусусан, Норин тумани ЎСТҚда фаолият юритиб келаётган автомобилни амалий бошқариш бўйича ўргатувчи уста – Муқаддамхон Султоновага янги автомобиль – «Nexia-3» ўқув автомобили тантанали тарзда топширилди.

Ўз мухбиримиз

ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТ

Маълумки, ҳарбий хизматнинг ўзига хос қийинчиликларидан бири бу – ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари, жумладан, уларнинг фарзандлари дуч келадиган психологик муаммолардир. Ушбу муаммоларни қуйидагича тавсифлаш мумкин:

- янги муҳитга мослашиш;
- таълим олиш;
- дўстлар билан ўзаро муносабатлар.

ЯНГИ МУҲИТГА МОСЛАШИШДАГИ МУАММОЛАР

Ҳарбий хизматчилар хизмат тақозосига кўра доимий тартибда бир ҳудуддан бошқа ҳудудга кўчиб юради. Ушбу жараёнда нафақат ҳарбий хизматчилар, балки уларнинг оила аъзолари ҳам бошқа муҳитга мослашишга мажбур бўлади. Чунки инсон ўзи ўрганган муҳитдан бошқасига ўтса, унинг руҳиятида стресс ҳолати пайдо бўлади. Мазкур ҳолатда стресс жараёнларининг давомийлиги инсоннинг янги муҳитга мослашишига боғлиқ бўлади.

Шунга кўра, ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари ҳам темперамент турига қараб адаптация (*мослашиш*) жараёнларини турли хилда бошдан ўтказадилар. Масалан, холерик ва сангвиник темпераментли инсонларнинг янги муҳитга мослашув жараёнлари нисбатан осон кечади.

Сабаби мазкур типдаги шахслар мослашувчан, мулоқотга тез киришувчанлиги билан ажралиб туради. Аммо флегматик ва меланхолик темпераментидаги шахсларнинг мослашувчанлик, мулоқотга киришувчанлик ва бегона шахслар билан ўзаро муносабатга киришиши нисбатан қийин кечади.

НЕГА ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАР ФАРЗАНДЛАРИГА ИМТИЁЗ БЕРИЛАДИ?

Юқорида темперамент типларининг қисқача тарифларини келтириб ўтишимизга сабаб, айнан ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари бегона муҳитга борганларида қандай қийинчиликларга дуч келишини изоҳлашдан иборат. Чунки айрим ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари ота-онасининг хизмат тақозоси сабабли 6-7 марта мактаб алмаштиради. Бу эса айрим болаларнинг руҳий ҳолатида қўнимсизлик ва диққат жараёнларининг беқарорлигига олиб келиши мумкин.

Ҳар сафар бола янги жойга борганида, аввало, шу муҳитга тезроқ мослашишга ҳаракат қилади. Аммо бола барча жамоада ҳам бирдек қабул қилинмайди. Бу ҳол, айниқса, ўсмир ёшидаги (*12-14 ёшлар*) болаларда оғир кечади. Чунки бу ёшда ўсмирда ўз «МЕН»и яхши шаклланган, шунингдек, рақобатдошлик ҳамда қарама-қарши жинс вакилига нисбатан илиқ муносабатлар уйғонган бўлади. Ушбу кўникмалар шаклланган ўсмир учун одатий ва ўзи ўрганган муҳитни ташлаб кетиш ҳамда ўзи учун номаълум муҳитга бориш оғир кечади.

Юқорида келтириб ўтилган асослар ҳарбий хизматчилар фарзандларининг янги жойга мослашув жараёнларини қийинлаштиради. Бу эса боланинг руҳиятида стрессли

вазиятларнинг келиб чиқиши учун асос бўлади.

ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ МУАММОЛАР

Умумий таълимнинг ажралмас ва пойдевор қисми бошланғич таълим эканини ҳисобга олсак, 1-синфга борган ўқувчи 4-синфгача битта педагогнинг таълимини олгани маъқул ҳисобланади. Аммо ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари айна ўтиш даврида муҳит билан бирга педагог ва ўзи ўрганган синф ва дўстларини ҳам тарк этишга мажбур бўлади. Бу эса боланинг руҳий ҳолатига ва унинг кейинги таълим олиш жараёнларига салбий таъсир этмасдан қолмайди.

Бир педагог – ўқитувчини бошқасига алмаштириш ҳам муаммо келтириб чиқаради. Чунки барча ўқитувчилар фанлар кесимида бир хил мавзу ўтади, аммо улар турлича методлардан фойдаланади, натижада ўзлаштиришида муаммолари бўлган, айниқса, олий таълим муассасасига тайёрланаётган юқори синф ўқувчилари учун бир қанча қийинчиликлар туғдиради. Янги жойга келган бола таълимни бирдан давом эттириб кетолмайди, чунки у янги муҳитга мослашув даврини бошдан ўтказиши.

ДЎСТЛАР БИЛАН ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАРДАГИ МУАММОЛАР

Боланинг шахс бўлиб етишувида ва ижтимоийлашувида атрофдаги шахсларнинг ва муҳитнинг ўрни алоҳида аҳамият касб этади. Жумладан, ҳар бир бола мактабгача таълим ташкилотига, мактабда, олий таълим муассасасида маълум бир социал гуруҳга мансуб бўлади. Ушбу социал гуруҳ аъзолари дунёқараши, фикрлаш доирасига кўра бир-бирлари билан яқин ҳисобланади. Бола ушбу гуруҳни тарк этиши унинг руҳий ҳолатига салбий таъсир қилади.

Ушбу психологик тадқиқотнинг хулосаси шундан иборатки, ҳарбий хизматчиларнинг фарзандлари ёшликнинг асосий таълим оладиган ва ўйнаб-қуладиган қисмини адаптация (*мослашув*) жараёнларига сарфлашади. Юқорида кўрсатиб ўтилган барча омиллар сабабли ҳам ҳукуматимиз ҳарбий хизматчиларнинг фарзандларига олий таълим муассасаларига ўқишга киришлари учун махсус имтиёз (*квота*) жорий қилган.

Лейтенант Илёс ОЧИЛОВ,
ҳарбий психолог

ҲАРБИЙ СОҲА

МАҲАЛЛИЙЛАШТИРИШНИНГ АСОСИЙ ОМИЛИ

Иқтисодиётнинг ривожланиш жараёнида импорт ўрнини босадиган маҳсулотларни тайёрлаш бўйича хорижий давлатларнинг маҳаллийлаштириш сиёсатини ўрганиш ва ундан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Маҳаллийлаштириш маҳаллий ҳудудда нафақат янги иш жойларини ва ишлаб чиқаришни йўлга қўяди, балки илм-фанга доир соҳаларда ривожланишни рағбатлантиради, маҳаллий компанияларнинг ривожланишига замин яратади ва уларга кўмак беради. Шу билан бирга уларни глобал даражадаги кучли рақобатларга айлантиради ҳамда стратегик соҳалар устидан илмий назорат ўрнатилишини кафолатлайди.

Тарихий даврлардан маҳаллийлаштиришга бўлган талаблар хилма-хил контекстларда ўз ифодасини топиб келган. Мисол тариқасида, 2008 йили молиявий инқироз ҳукм сураётган бир пайтда АҚШ конгресси «American Recovery and Rein Vestment Act» дастури доирасида «Американинг маҳсулотини сотиб ол» номли 787 млрд доллар миқдоридаги гигант суммани амалга оширди. Кўп-лаб бошқа давлатлар ҳам ушбу дастурга мос равишда ислохотлар олиб борди. Юқори даражадаги ишсизлик, молиявий рағбатлантиришга бўлган эҳтиёжлар маҳаллийлаштириш талабларининг асосий драйвери сифатида эмас, балки бир мезони сифатида эътироф этилди. Маҳаллийлаштиришнинг яна бир етакчи талабларидан бири бу янги

соҳаларнинг ривожланиши, шу жумладан, юқори технологик секторлар, АКТ ва қайта тикланадиган энергия манбаларида ўз аксини топди.

Одатда энг аҳамиятли ва стратегик соҳаларга ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни талаб қиладиган объект сифатида қаралади. Стратегик аҳамиятга эга ва доимий равишда такомиллаштирилиши шарт бўлган соҳалардан бири бу – ҳарбий ишлаб чиқаришдир.

2008-2009 йиллардаги молиявий инқироз даврида дунё миқёсида ҳарбий соҳада 100 дан ортиқ лойиҳалар маҳаллийлаштирилган ва ишлаб чиқаришга татбиқ қилинган. Мисол тариқасида, Саудия Арабистонида 2030 йилга қадар маҳаллийлаштириш жараёнига мудофаа бюджетидан 50 фоизга қадар пул маблағи ажратилиши кўзда тутилган.

Ҳарбий ишлаб чиқаришда асосий талаблардан бири бу унга асосий мақсаднинг бажарилишидир, яъни: ўзимизнинг миллий мудофаа саноати корхоналарини барпо этиш; миллий маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи корхоналарни глобал миқёсдаги рақобатбардош даражага кўтариш; стратегик аҳамиятга эга ҳарбий ишлаб чиқарувчи корхоналар устидан кафолатланган назоратни ўрнатиш.

Экспертларнинг таъкидлашича, мустақкам мудофаа саноатини яратиш учун авваламбор, ҳарбий ишлаб чиқариш соҳасига хусусий секторни жалб этиш муҳим аҳамиятга эга. Ушбу йўналишда бугунги кунда мамлакатимизда кенг кўламли ислохотлар олиб борилмоқда. Шу жумладан, Тошкент вилояти Нурафшон шаҳрида ҳарбий ва махсус техникалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Ушбу корхонада 2021 йил давомида 100 га яқин «Tarlon» ва «Qalqon» номли энгил зирхли миллий автомобилларни, 2022 йилдан эса махсус техникаларни ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Алоқа ва ахборотлаштириш соҳасида ҳам ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш бўйича кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. «ЎзЭлектроаппарат – Электроцит» корхонасида Hytera компанияси билан ҳамкорликда рақамли радиоалоқа воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Шунингдек, ушбу йўналишда Мудофаа вазирлиги Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти илмий-тадқиқот лабораториясида ҳам изланишлар олиб борилмоқда. Ҳарбий бошқарув жараёнини автоматлаштириш бўйича дастурий маҳсулотлар, қўшинлар кундалик фаолиятида зарур бўлган объектга йўналтирилган дастурий таъминотлар, жанговар техника симуляция тренажёрлари яратиш борасида натижалли ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, ушбу йўналишда ёш мутахассис, илмий-тадқиқот лабораторияси бошлиғи, техника фанлари бўйича фалсафа доктори, капитан Ж. Тожиевнинг илмий изланишлари Мудофаа вазирлиги раҳбарияти томонидан юксак баҳоланди.

Демак, бугунги кун талабидан келиб чиқиб, ҳарбий соҳада ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини янада мустақкамлашнинг асосий мезони сифатида эътироф этсак бўлади. Бу йўналишда мудофаа технологиялари соҳасида интерфаол ва интеграллаштирилган мажмуавий инновацион ечимларни ишлаб чиқиш ва уни қўшинлар кундалик ва жанговар фаолиятига татбиқ этиш зарур.

Подполковник Даулетмурат ЖАКСИМОВ,
ҳарбий фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD)

ОИЛА – МУҚАДДАС ҚЎРҒОН, УНГА ЗАРАР ЕТМАДИН!

Яқинда бир психолог синглимиз билан суҳбатлашиб қолдик. Менинг «Vatanparvar» газетасида ишлашимни билгач, хизмат сафари билан қайсидир вилоятга боргани, ўша жойда режа-дастурга кўра, ҳарбийларнинг оиласи билан ҳам психологик тренинг ўтказганлигини айтиб қолди. Тренингдан сўнг бир нечта ҳарбий хизматчининг аёли билан якка тартибда суҳбатлар ўтказилибди. Уларнинг аксарияти турмуш ўртоғининг хизмат жойидан кеч келиш ҳолатлари уларга ёқмаётганлиги ҳамда ўзларини идора қилолмай, кескинроқ гапириб қўяётганликларини айтиб, маслаҳат сўрашибди. Психолог илтимосга кўра, уй бекаларига қуйидаги тавсияларни берибди.

Никоҳ мавжуд экан, эр ва хотин ўртасида маълум келишмовчиликлар, зиддият ва фикрлар қарама-қаршилиги бўлиши табиий. Зеро, икки номукамал шахснинг фикри доим ҳам бир-бирига мувофиқ ва мос келавермайди. Бунга доно халқимиз «Турмуш – мушт», дея содда, ихчам ва бамаъни қиёс беради. Ҳеч ким бу зиддиятдан суғурталанган эмас. Шундай экан, муқаддас никоҳ ришталари билан боғланган оиланинг эртаси ва бахтли турмуш учун келишмовчиликларни бартараф этишнинг турли йўллари ўрганиб бориш мақсадга мувофиқ. Психологларнинг таъкидлашича, инсон ўзига ато этилган бахтнинг тўртдан уч қисмини оиладан, қолган бир қисминигина бошқа омиллардан топар экан. Шунинг ўзиёқ оила қуришга нечоғлик масъулият билан ёндашиш лозимлигини кўрсатади. Енгилтаклик билан улардан қочиш ёки бошқа жуфт излаш қарори бизни доим ҳам истакларимиз ижобатига олиб бормади. Унутмаслик керакки, оиладаги зиддиятларни ҳал қилишда энг муҳими, жуфтимизнинг характерини борица қабул қилиш, ютуқ ва камчиликлар билан қадрлаш. Зеро, инсон қанча бўлса, унинг феъл-атвори

ҳам шунча турфа бўлади. Ҳаммада ҳам нуқсон ва камчилик бор. Жумладан, бир ёстиққа бош қўйган турмуш ўртоғингизда ҳам. Никоҳ бардавомлигида унинг фикрини ҳурмат қилиш ва ҳолислик муҳим аҳамиятга эга. Бу муаммога ечим топишда асосий кўмакчи бўлиб хизмат қилади. Мутахассислар зиддиятларни ҳал қилишнинг 4 та асосий жиҳатини белгилашди. Улар қуйидагича.

Ёндашувни юмшатиш!

– Мулоҳазаларда «Сен» билан бирга «Мен»ни қўллашни унутманг: «Сиз мени ҳеч қачон эшитмайсиз» ўрнига «Мен ўзимга нисбатан лоқайдликни ҳис қиляпман». «Сиз ҳеч қачон буни тушунмайсиз» ўрнига «Буни мен ҳам тушунишим мушкул»;

– нима ҳис қилаётганингизни ва нима бўлаётганини бир жойга ёзиб қўйинг ва муҳокама қилманг: «Сиз ҳеч қачон менга уй ишларида ёрдам бермайсиз» ўрнига «Уй ишлари бир ўзимга оғирлик қилади»;

– истакларни айтиш йўлини ўзгартиринг ва хушмуомала бўлинг;

– хато ва камчиликларни тан олишдан чўчиманг.

Оғир ва босиқ бўлинг!

– Зиддиятдан чарчаганингизни англашига вақт беринг;

– муаммо якуни кўринмаётган бўлса, танаффус (тайм-аут) қилинг;

– тинчлантирувчи ишлар билан машғул бўлинг (музыка, уйку, муталаа ва ҳоказо);

– ўзига келиши учун масофа ташланг.

Келишишни ўрганинг!

– Келишув икки томоннинг истак ва фикрлари ўзаро ҳурмат билан қабул қилинганда самарали;

– сиз барчасини ҳам қабул қилишга мажбур эмассиз, бироқ жуфтингизнинг қарашларини тушунишга ҳаракат қилинг;

– унинг нуқтаи назарини англаш учун саволлар беришдан эринманг;

– мулоҳазалари асослими ёхуд мантиққа эгами, кўриб чиқинг;

– келишиш, бу – турли тафовутлар ва қарама-қарши истаклар муҳокамаси бўлиб, икки томон учун ҳам манфаатли якуний қарор, дегани.

Сабрли бўлинг!

– Ўз жуфтини камчиликлари билан қабул қилиш – бебаҳо муҳаббатнинг исботи;

– унинг ўзгариши учун сабрни куrol қилинг;

– икки номукамал шахс бахтли ҳаётни фақат бирга, ҳамкор ва ҳамфикр бўлиб қуриши мумкинлигини унутманг.

Бахтли бўлишнинг формуласи ёзилмаган...

– Турмуш ўртоғингизга ёқадиган исм ва сифатлар билан мурожаат этинг;

– яхши кўрадиган таомларни ширин қилиб пишинг, у уйини соғинсин;

– уйдан чиқаётганида уни кузатиб қўйинг, кечкурун ишдан

қайтганида эса табассум билан кутиб олинг;

– жуфтингизга латофатли бўлиб кўринишга ҳаракат қилинг;

– турмуш ўртоғингизга доимо ташаккур айтишни унутманг. Кучи етмайдиган ишларга ундаманг, бошқаларга шикоят қилманг;

– умр йўлдошингизга бизнесдаги шерик эмас, балки уни тушунадиган ва чин дилдан маъқулловчи дўст бўлинг;

– камхарж бўлинг, исрофгар бўлманг. Оғир дамларда ҳам бош кўтарманг;

– турмуш ўртоғингиз қариндошлари ва яқинларига эътиборли бўлинг;

– сиздан ҳамиша муаттар ҳид таралсин;

– қайнонанингизни тажрибали она сифатида кўринг. Уни ҳурмат қилингки, жуфтингизнинг сизга нисбатан меҳри ошсин;

– фарзандларингизни одоб-ахлоқли қилиб вояга етказинг, бошқалар ҳам сизни яхши инсон сифатида тилга олишсин;

– доим ўзингиздан «юқорилаб» кетганларга қарайвермасдан, ўзингиздан «паст»дагиларга ҳам қараб қўйишни унутманг. Чунки сизнинг турмуш даражангиз ҳам кимлар учундир «юқори» саналади. Сизга ҳавас қилган аёллар ҳам анча-мунча топилади. Шукрона қилишни ўрганинг.

Азиз аёллар, ушбу амалларни яхшилаб ўқиб чиқинг, мулоҳаза қилинг ва ўзингизга жорий этинг. Шунда оддийгина амаллар ҳам оилангизга бахт-содат, тинчлик-хотиржамлик, фаровонликни олиб келишига ўзингиз гувоҳ бўласиз. Агар бахтли ҳаёт кечиришни истасангиз, оила аъзоларингизга, фарзандларингиз ва турмуш ўртоғингизга, касбингиз ҳамда Ватанингизга муҳаббатли бўлинг, шундагина сиз чинакам бахтли инсон бўласиз! Унутманг, сиз Ватан посбонларининг «посбони»сиз!

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

САЛОМАТЛИК

ЗАҲАРЛАНИШДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ!

Қўзиқоринлар – бу табиатнинг мўъжизаси бўлган қимматбаҳо озиқ-овқат маҳсулоти бўлиб, қуруқликда ҳам, сувда ҳам мавжуд бўлиши мумкин бўлган тирик организмларнинг ўзига хос гуруҳидир.

Қўзиқоринларнинг ўзига хослиги ўтказилган тадқиқотлар натижасига кўра мувозанатлашган таркибга эга эканлигидадир, чунки уларнинг 90 фоизгача бўлган қисмини сув ташкил қилади, таркибда оксиллар, аминокислоталар, натрий, калий, кальций, селен, рух, мис, марганец, темир, олтингугурт, бир қатор витаминлар ва ферментлар мавжуд. Қўзиқорин истеъмол қилинганда инсон имун тизимини мустаҳкамлайди, моддалар алмашишувини яхшилайдиган, қон босимини меъёрлаштиради, саратон касаллигининг олдини олади ва шунга ўхшаш бир қанча фойдали хусусиятлари мавжуд.

Ер юзиде қўзиқоринларнинг 500 мингдан ортиқ тури мавжуд бўлса, улардан 200 туригина истеъмол қилиш учун яроқлидир. Ўзбекистон заминиде қўзиқоринларнинг 200 га яқин турлари ўсиши аниқланган, шундан 25 га яқин турлари истеъмол учун яроқли ҳисобланади. Республикамизда маҳсус иссиқхоналарда истеъмол учун яроқли бўлган «вешенка» ва «шампиньон» қўзиқорин турларини етиштириш ва савдо қилиш учун рухсат берилган бўлиб, ушбу қўзиқоринларнинг сифати савдога чиқарилишидан олдин текширилади ва сифатини тасдиқловчи ҳужжат бериледи.

Истеъмол қилиш мумкин бўлган ва заҳарли қўзиқоринларни бир-биридан ажратиш жуда мураккаб. Кўп ҳолларда улар бир-бирига ўхшаш бўлади. Истеъмолга яроқли қўзиқоринларга оқ қўзиқорин, қизил қўзиқорин, шампиньон ва опёнок киради.

Заҳарли қўзиқоринларга: рангпар поганка, қизил ва кулранг мухоморлар, сатанин, сариқ сохта қўзиқорин ва бошқалар киради. Мисол тариқасида рангпар поганка (*amanita phalloides*) қўзиқоринининг ярмини истеъмол қилиш заҳарланиб қолиш учун кифоя қилади ва ундан заҳарланганда 50 фоиз ҳолатда ўлим кузатилади.

Заҳарли қўзиқоринлар заҳарсизларига жуда ўхшаш бўлганлиги сабабли ажратиб олиш қийин. Бундан ташқари, барча қўзиқоринлар таркибиде улар учун хос бўлган клетчатка – хитин моддаси мавжуд. Ушбу модда ошқозон ширасида парчаланмайди ва ҳазм бўлмайди, қон орқали сўрилмайди, бошқа моддаларни сўрилишига ҳам тўсқинлик қилади. Шунинг учун 5 ёшгача бўлган болалар қўзиқорин истеъмол қилиши манъ этилади. 5 ёшдан 14 ёшгача бўлган болалар қўзиқоринларни фақат чекланган миқдорда истеъмол қилишлари мумкин.

Қўзиқориндан заҳарланиш белгилари уни истеъмол қилгандан кейин 1,5-2 соатдан 72 соатгача бўлган вақт ораллиғида юзага келиши мумкин. Беморга тез тиббий ёрдам кўрсатилса, одатда 1-2 кундан кейин соғайиб кетади. Ўз вақтида даво чоралари кўрилмаган вақтларда беморнинг аҳволи оғирлашиб, ўлим билан яқин топиши ҳам мумкин.

Қўзиқоринлардан заҳарланишларнинг умумий клиник белгилари қуйидагилар: кўнгил айнаш, қайт қилиш, томир уришининг секинлашиши ва сустлашиши, қорин соҳасида кучли оғриқ, ич кетиши, сўлак оқиши, кўп терлаш, тана ҳароратининг кўтарилиши, қўл ва оёқларнинг совиб кетиши, жаҳлдорлик, алаҳсираш ва титраш.

Бундай пайтда зудлик билан шифокорни чақириб ёки беморни шифохонага олиб бориш;

- беморга кўпроқ суюқлик ичириш;
- бемор ошқозонини ювиш;

- беморнинг ҳар 10 кг вазнига нисбатан 1 донадан фаолланган кўмир таблеткасини ичириш;

- беморни қимирлатмаслик керак.

Зарур тавсиялар: заҳарли ва заҳарсиз қўзиқоринларни ажрата олиш, уларни ажратиш имконияти мавжуд бўлмаган тақдирда қўзиқоринларни термаслик;

● қўзиқоринни ҳаво кириб турадиган идишларга (масалан тўқилган саватчага) йиғиш лозим, ҳаво кирмайдиган челақ, полиэтилен пакет ва қоғаларга териш мумкин эмас;

● қўзиқоринни териш вақтида татиб кўриш тавсия этилмайди;

● қўзиқоринни оёқчаси билан бутун ҳолда кесиб олиш лозим;

● қўзиқоринни терилган куннинг ўзиде истеъмол қилиш керак;

● терилган қўзиқоринларни иссиқда сақлаш мумкин эмас, иссиқ шароитда қўзиқоринларнинг сифати тез бузилади;

● қўзиқоринларни руҳли ва сопол идишларга мариновка қилиш мумкин эмас;

● уй шароитида тайёрланган қўзиқоринли консерваларни истеъмол қилмаслик лозим;

● қўзиқоринларни имкон қадар таом тайёрлашдан олдин 10 дақиқа мобайнида сувда қайнатиб, кейин сувини тўкиб ташлаб таом тайёрлаш тавсия қилинади;

● бозорлар ва савдо дўконларидан қўзиқорин харид қилинганда, гигиеник ва мувофиқлик сертификатлари ҳамда ветеринария-санитария лаборатория мутахассислари томонидан бериладиган маълумотномасини талаб қилиш лозим;

● қўзиқоринларни турғун савдо шохобчаларидан, белгиланган жойлардан сифатини кафолатловчи ҳужжатлари бор бўлган тақдирда харид қилиш лозим.

Тиббий хизмат майори М. НАЗАРОВ, Мудофаа вазирлиги бош гигиенисти – Санитария-эпидемиология назорат маркази бўлим бошлиғи

ПРОФИЛАКТИКА

ДОИМИЙ ЭЪТИБОР ЗАРУР

Сурхондарё вилояти мудофаа ишлари бошқармаси, шаҳар ва туманлардаги бўлимларида ёнғинга қарши профилактика тадбирлари ўтказилди.

Тадбирлар давомида бино ва иншоотларда ёнғин хавфсизлиги ташкиллаштирилганлиги кўздан кечирилиб, газ ва электр мосламаларидан тўғри фойдаланиш, шунингдек, бирламчи ёнғин ўчириш воситаларидан фойдаланиш тартиби тўғрисида назарий ва ўқув-амалий машғулотлар олиб борилди. Қуролли Кучлар ишчи ва хизматчиларига ёнғин хавфсизлиги талаблари етказилиб,

либ, бу борадаги билимлари умумий тарзда синовдан ўтказилди.

Ёнғин хавфсизлиги масаласига доимий эътибор зарур. Бироз сусткашликнинг натижаси қандай бўлиши мумкинлиги тўғрисида эса ортиқча изоҳга ҳожат йўқ.

Майор П. БОЙҚЎЗИЕВ,
Термиз гарнизони ёнғин назорати инспекцияси бошлиғи

ОГОҲЛИК

ТУЗАТИБ БЎЛМАС ОҚИБАТЛАР

Ўзбекистон Республикаси «Ёнғин хавфсизлиги тўғрисида»ги қонунининг 3-моддасида қайд этилган тушунчалардан бирига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Ёнғин – одамларнинг ҳаёти ва (ёки) соғлиғига, юридик ва жисмоний шахсларнинг мол-мулкига, шунингдек атроф табиий муҳитга зарар етказадиган, назорат қилиб бўлмайдиган ёниш.

«Ўзбек тилининг изоҳли луғати»да эса юқоридаги сўзга: «бино, ўрмон, ғарам ва шу кабиларга ўт тушиши натижасида ҳосил бўладиган зўр аланга», дея изоҳ берилган.

Иккала ҳолатда ҳам назоратдан ташқаридаги ҳодиса ҳақида гап кетмоқда. Оловсиз ҳаётимизни тасаввур қилиш қийин. Аммо муайян шароитда айнан у сабаб ким(лар)нингдир ҳаётида тузатиб бўлмас дард ва оқибатлар рўй бериши мумкин.

Подполковник Жаҳонгир ЖУМАНАЗАРОВ,
Жиззах гарнизони ёнғин назорати инспекцияси бошлиғи

ТАРБИЯ

ОИЛА ЮТУҒИ

Ўшанда эрта баҳор эди. Ўғлим мактабдан қувончи ичига сиғмай, ҳаяжон билан келди. Эртага мактабда варрак учирини мусобақасида қатнашар экан. Кийимларини алмаштириб, тушлик қилиб бўлгач, ялинганнамо гап бошлади:

– Отажон, мусобақада қатнашиш учун варрак керак. Дадмага айтсангиз, ишдан қайтишда олиб келармикан?

Турмуш ўртоғимга кўнғироқ қилдим. Бозордан варрак олиб келишини қайта-қайта сўрадим. Лекин ишдан ҳар доимгидан кечроқ қайтган турмуш ўртоғим варрак олиб келмади.

– Қидирмаган жойим қолмади. Бозорлар ёпилиб, варракдан асар ҳам қолмади, – дадасининг гапидан ўғлимнинг кайфияти тушиб кетди. Буни сезган дадаси хижолат бўлди чоғи, кўстюрмини ечиб, енгини шимарганча ҳовли этаги томон кетди. Йиғи аралаш филтиллаб ўтирган ўғлим эса «энди мусобақада қатнашмас эканман-да», деб умидсизликка тушарди. Унга тасалли бериб тургандим, кийимлари чангга бурканган турмуш ўртоғим бир даста қуриган қамиш кўтариб келди. Берилиб ишга киришди. «Қани, онаси, уйда каттароқ қоғоз бўлса, олиб чиқ», деди қамишларни ерга қўйиб, қўлининг чангини қоқар экан. Кейин кичкина пичоқ билан қамиш кесиб, ишга киришиб кетди.

– Қараб тур, эртага сенинг варрагинг ҳамманикидан баяланди учди. Айтаётган бургутли варракларинг бунинг олдида ҳеч нима бўлмай қолади, – дерди дадаси ўғлимни хурсанд қилиш учун.

– Ҳамма чиройлисини кўтариб борганда, мен қоғозваррак олиб бораманми? Болалар устимдан қулишади-ку!

– Қўявер, ғолиб бўлганингдан кейин уялиб қолишади.

Ярим тунгача биргалашиб варрак ясадик. Эрталаб дадаси иккимиз ўғлимни ғолиб бўлишига ишонтириб, мактабга кузатдик...

– Отажон, онажон, қаранг, менга нима беришди, – ўғлим хурсанд бўлиб дарвозадан кириб келди. – Фахрий ёрлиқ олдим. Варрак учирини мусобақасида ғолиб бўлганим учун мана бу китобни ҳам совға қилишди. Дадам тўғри айтган экан, ўқитувчимиз варрагимни ҳаммага мактади. Бошқаларга ҳам уйда ўзи мустақил ясаб келиши кераклигини айтди. Бунинг учун дадамга, сизга, синглимга катта раҳмат!

Қувонч билан ўғлимнинг пешонасидан ўпдим. Ана ўшанда ахил-иноқликда, оилавий қилинган меҳнатнинг самараси хайрли бўлишини тушуниб етдим.

Шаҳноза РАҲИМХЎЖАЕВА

ҲАЁТ ТОМЧИЛАРИ

(Воқеий ҳикоялар)

НАФС ҚУЛИ

1985 йил август, Шоҳимардон. Бу азиз гўша ёз ойларида дам олувчилар билан ниҳоятда гавжум бўлади. Шарқираб оқаётган сойлар, ҳарир пардалар тутилган сўрилар, болалару катталарни бағрига чорлаётган арғимчоқлар, томоша кўрсатаётган қизиқчилар, полвонлар, барчани ҳайратга солгувчи дорбозлар... барча-барчаси ўзгача.

Қатор расталардаги қўли қўлига тегмай савдо қилаётган сотувчилар, махсус қурилган юзга яқин ўчоқлардаги ош-овқатларни айтмайсизми. Бу ўчоқларда Шоҳимардон зиёратгоҳига атаб сўйилган қўй гўшtidан таомлар тайёрланади.

Биз ҳам жамоамиз билан қўй олдиқ-да, Шоҳимардон қадамжоси томон йўл солдик. Манзилга қанча эрта ҳаракат қилинса, шунча яхши. Негаки, дам олувчилар кўплигидан яхши жой, қозон-товоқ қўлма-қўл.

Мана, қўйимиз сўйилиб, овқатимиз қозонга тушди. Таом тайёр бўлгунча, ҳамма зиёратгоҳнинг ўзи истаган ҳар томонига тарқалди. Дугонам иккимиз қизиқчию полвонлар чиқиш қилаётган даврага йўл олдик. Катта доира атрофи оломон билан гавжум. Водийда Бургут полвон (номи ўзгартирилган) номи билан машҳур бўлган паҳлавон ўзининг хилма-хил чиқишларини намойиш этапти. Турли усулларда тош кўтариш, шиша синиқлари устида машқлар бажариш, арқонга боғланган енгил машинани тиши билан жойидан жилдириш...

Полвоннинг ҳар бир чиқишидан сўнг ўсмир йигитча давра айланиб пул йиғиб чиқяпти. Қўлига микрофон тутган даврани олиб борувчи йигит эса «Қаддингиздан кетай қадрдонлар...» дея сўз бошлаб, «Ўғли йўқнинг ўрни йўқ, қизи йўқнинг қадри йўқ, ким не талаб бўлса, ниятига етсин, атаганингизни аяманг» каби илмоқли сўзлар билан пул йиғувчи йигитчага ёрдам бериб турибди. Йигитча ҳар давра айланганда каттагина сумма жамғарияпти.

Бургут полвон машқларини бажариб бўлгач, микрофонни қўлига олди.

– Даврадаги яхшилар, ичларингда полвон бўламан, деган азамат борми? Агар бўлса, менинг шогирдларим билан куч синашиши мумкин.

У даврага 12-13 ёшлардаги ўсмир йигитчани олиб чиқди. Болакайнинг гердаийб туришидан ўзига бўлган ишончи анчайин юқори. Бир томони, манамен деган машҳур полвоннинг шогирди, ахир.

– Маъруфжон менинг кенжа шогирдларимдан, – томошабинларга уни фахр ила таништирди Бургут полвон. – Ким Маъруфжон полвон билан беллашишни истади. Ғолиб даврада йиғилган пулга эга бўлади.

Бир муддат ўтиб, томошабинлар орасидан полвоннинг шогирдидан бўйи пастроқ ва ихчамроқ ўсмир йигитча ўртага чиқди. Атрофда шивир-шивирлар бошланди:

– Болакай нимжонроқ экан-да, бекор чиқди.

– Ҳа, полвоннинг шогирди анчайин дуркун.

– Балки яна бошқа номзод чиқар. Чунки йигитчалар ўртасидаги фарқ катта. Бургут полвон шуни ҳисобга олса керак...

Бургут полвон бу фарқни инобатга олмади. Бошқа талабгорлар ўртага чиқиб улгурмай кураш бошланди. Бу орада ёш полвонлар учун давра айланиб пул йиғиб чиқилди ва барчанинг кўз олдига, яъни кураш гилами ёнига қўйилди.

Дастлаб йигитчалар белига белбоғ боғланди. Ҳа, ўзбек курашини белбоғсиз тасаввур этиш қийин. Полвоннинг шогирди бу борада анчайин уқувли ва чиниққан эканини кўрсатди. У қўлларига рақибининг белидаги белбоғни икки айлантириб ушлади. Халқ ичидан чиққан содда болакай эса рақиб белибоғига оддийгина ёпишди.

Ҳамма ҳаяжонда. Йиғилганлар ютуқ полвон шогирди томонида эканини ҳис қилиб турган бўлса-да, рақиб йигитчанинг қўли баланд келишини барча истарди. Негаки, томошабинлар наздида катта даврада ўзидан ҳар томонлама устун рақибга қарши чиқишнинг ўзи бир жасорат. Йигитчалар кураш давомиди бир-бирига бўй берай демасди. Туришидан «нимжон» болакай ҳам анойи эмас. Кутилмаганда, йигитча полвоннинг шогирдини кўтариб ерга қулатди. Атрофни қарсақлар, олқишлар тутиб кетди. Бироқ...

Бироқ Бургут полвон йигитчанинг ютуғини тасодифий деб ўйладими ёки шогирдини содда болакайдан енгилганини ҳазм қила олмадими, ҳарқалай бу курашни ҳисобга олмади. Курашчилар қайта гиламга чиқди. Энди томошабинлар йигитча томон эканини ошқора билдириб, уни қўллаб-қувватлай бошлади:

– Бўш келма, йигитча, сен яна уддалайсан!

– Ҳа, азамат, полвонни кўтариб ур!

«КЎРГАНДА КЎЗ ҲАҚҚИ»

Давлат иши билан Австриянинг Вена шаҳрида истиқомат қилаётган ўғлимниқига меҳмонга бордим. Ўзга юртлар, ўзига хос маданият, турли хил миллатлар. Ўғлим ва келиним имкони бўлди дегунча, мени айлантиришга чоғланади. У ерда юртимиздаги каби тўкин бозорлар кўзга ташланмайди. Ҳатто меваларни ҳам фақат супермаркетлардан олишга тўғри келади. Ёз фасли бўлгани учун ўғлим кунда ва кун ора мен яхши кўрадиган қулупнай ва малина ташиш билан овора. Кўп ўтмай юрт соғинчида Ватанга қайтгим келди.

– Аяжон, озгина шошманг, сизга ҳали кўп жойларни кўрсатишим керак, – ялинди ўғлим.

– Майли, имкони бўлса, боғларга олиб чиқ.

– Бўлди, дам олиш кунни ўрмонга борамиз. Ўрмон ўртасидаги ошхонада тушлик қиламиз.

– Дада, қулупнайзорга олиб бораман, дегандингиз, – суҳбатимизга қўшилди катта набирам. – Ўша ергаям олиб боринг.

– Яхши, қулупнай даласига ҳам олиб бораман...

– Мевасидан кў-ўп сотиб оламизми? – хурсанд бўлди кичик набирам.

– Оламиз, ўғлим, оламиз.

Улар интиқлик ила дадасининг дам олиш кунини кута бошлади. Австрия қишлоқлари ўрмонлар четида жойлашган. Фермерларнинг ерлари ҳам ўрмонларга туташ. Намли жойлар бўлгани учун қаерга қараманг, кўзингиз фақат кўм-кўк табиатга тушади.

Шаҳардан чиқиб, йўл четидаги қулупнайзорга етиб келдик. Бир гектарга яқин ерда қулупнайлар қип-қизариб пишиб ётибди. Эгат бошида юпқа тахтадан қилинган турли ҳажмдаги қутичалар. «Ўғлим мана шу идишларда бизга қулупнай олиб борарди. Фермерлар меваларини

супермаркетларга топширар экан-да», ўтди хаёлимдан. Аммо катта далада чайла ёки бирор зоғ кўзга ташланмайди.

Набираларим қулупнайзорни кўриб, яйраб кетди. Нима бўлганда ҳам шаҳар болалари-да. Дадалари уларга қулупнайлар қандай экилиши, қандай мева тугиши ҳақида тушунтира бошлади. Лекин не ажабки, улар қулупнайга қўл чўзиб ейман демасди.

– Ўғлим, қулупнай даласини ҳеч ким кўриқламайдими, катта йўл четида бўлса.

– Бу ерда ҳеч ким сўроқсиз бировнинг нарсасига тегмайди, ая.

– Дўконларида қулупнайнинг килоси фалон пул. Бу ерда шунча қулупнай пишиб, увол бўлиб ётибди, эсиз-эсиз, – дея эгат оралаб юрдим-да, катта қулупнайни узиб қўлимга олдим. – Кўрганда кўз ҳаққи дейишади, бирорта еб кўрай.

Шундай деб оғзимга олиб борган ҳолда болаларимга қарадим. Ўғлим, келиним, набираларим менга ажабланиб тикилиб турарди.

– Тинчликми? Нима, булар дориланганми?

– Бувижон, эгасидан сўрамай ейиш мумкинми? – ҳайратини яширмади кичик набирам.

– Тўғри, эгаси кўрса, хафа бўлади. Ҳатто полиция чақириши мумкин, – укасининг гапини тасдиқлади каттаси.

– Ая... – ўғлимнинг нигоҳидан тушундимки, бу ишни хато қиляпман.

Қўлимдаги қулупнайни аста эгат устига қўйдим.

– Бизда бошқача-да, – юрт соғинчи қалбимни титратиб ўтди. – Кўрганда кўз ҳаққи, деб татиб кўрилади.

Бироқ бу борада фарзандларим ҳақ эканини ҳис қилиб турардим...

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

РЕКЛАМА ЎРНИДА

МЕҲНАТ САМАРАДОРЛИГИ ОМИЛИ

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг жойлардаги ўқув-спорт техника клублари малакали ҳайдовчилар тайёрлаш борасида кенг имкониятларга эга таълим масканларидан ҳисобланади.

Хусусан, ташкилотнинг Бухоро вилояти кенгаши тасарруфидаги Жондор тумани ўқув-спорт техника клубида (ЎСТК) ҳам ўқув жараёни назария ва амалиёт уйғунлигида ташкил этилган.

– Жамоамиз кўп йиллик бой тажрибага эга малакали мутахассислар фаолияти билан ҳайдовчилар тайёрлаш тизимининг такомиллашувига муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқда, – дейди ЎСТК бошлиғи Таваккал Эргашев. – Бунинг учун, албатта, ташкилотимизда барча зарур шарт-шароитлар яратилган. Ўтган йилда мавжуд «В», «ВС», «D» ҳамда «Е» тоифалар бўйича белгиланган режани бажарган жамоамиз, жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 250 нафар ҳайдовчини тайёрлашга эришди. Имтиҳонларни муваффақиятли топширган номзодларнинг барчаси автомобиль бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномаларга эга бўлишди.

Бундан ташқари, клубда спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш, ўсиб келаётган ёш авлод маънавиятини юксалтириш борасида ҳам муайян ишлар олиб борилмоқда. ЎСТКда мавжуд спорт секцияларидан ҳаво милтиғидан ўқ отиш, мотокросс, картинг ҳамда ёзги биатлон каби секцияларда 60 нафар ёш мунтазам шуғулланиб келишмоқда. Улар нуфузли мусобақаларда бир неча бор совринли ўринларни эгаллашган.

Фидойи мураббийлар вилоятда спортнинг техник ва амалий турларини янада ривожлантириш борасида изланишлар олиб боришмоқда. Албатта, уларнинг мақсади ҳар жиҳатдан етук ва баркамол ёшларни тарбиялашдир.

Акбар АЛЛАМУРОВОД

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Бухоро вилояти кенгаши тасарруфидаги Жондор тумани ўқув-спорт техника клуби жамоаси кўп миллатли халқимизни Наврўз байрами билан самимий табриклайди.

Баҳорнинг таровати, табиатнинг уйғониши, борлиқнинг гуллаб-яшнаши барчамизга кўтаринки кайфият ва эзгулик саодатини бахш этсин!

Ташкилот Жондор туманидаги барча хоҳловчи ёшларни «В», «ВС», «D», «Е» тоифали ҳайдовчилик курсларига таклиф этади. Шунингдек, ҳаво милтиғидан ўқ отиш, мотокросс, картинг, ёзги биатлон каби спорт секцияларига қатнашингиз мумкин.

Мурожаат учун манзил: Жондор тумани «Оқсик» маҳалла фуқаролар йиғини, «Ватанпарвар» ташкилоти ўқув биноси.

Телефон: 90-511-14-55

Етакчи хориж мамлакатлари Қуролли Кучларида ҳарбий хизматчиларни индивидуал кузатув ва разведка мосламалари билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилади. Буни кўриш имконияти чегараланган ва турли фаол тўсиқлар қўйилган шароитларда қўшинларнинг мавжуд куч ва воситаларидан фойдаланиш самарадорлигини янада ошириш борасидаги кундан кунга ошиб бораётган талаблар билан изоҳлаш мумкин.

Ҳарбий мутахассислар фикрича, тунги кўриш мосламаларининг дунё ҳарбий бозоридаги ҳажми 2020 йилда деярли 8 миллиард долларни ташкил этган ва бу кўрсаткич йилига 5 фоиздан ортиқ миқдорда ошиб бормоқда. Ҳозирги вақтга келиб замонавий ва истиқболли оптик-электрон тизимлар (ОЭТ)ни ишлаб чиқиш ва Қуролли Кучларга жорий этиш соҳасида АҚШ, Франция, Буюк Британия, Германия ва Исроил сингари мамлакатлар етакчи ўринларда бормоқда.

Бундай ОЭТларнинг асосий вазифаси куннинг исталган вақти ва вазиятнинг турли шароитларида, шу жумладан, душман маскировка воситаларидан фойдаланган ҳолатларда тегишли нишонларни излаш, аниқлаш, идентификациялаш ва уларнинг аниқ координаталарини белгилаш, шунингдек, нишонлар борасидаги маълумотларни ўт очиш воситалари ҳамда қўшин ва қуролларни бошқариш тизимларига ўз вақтида етказиб беришдан иборат.

Бу турдаги мосламаларнинг бир қанча асосий типлари мавжуд бўлиб, улар қаторига электрон-оптик ўзгартиргич (ЭОЎ)лар асосида ишлаб чиқилган тунги кўриш мосламалари (ТКМ), фокал-текислик матрицалар асосидаги тепловизион мосламалар (ТМ) ҳамда комбинацияланган (бир неча каналларни бир платформада, аммо алоҳида объективлар билан бирлаштиришга асосланган) мосламалар киради.

Замонавий тунги кўриш мосламалари ва тунги нишонга олгич (прицел)лар содда конструкцияга эгаллиги, юқори даражадаги эргономлик ва ечим, шунингдек, нархи пастлиги билан ўзига жалб қилади. Шу билан бир вақтда, ташқи шароитларга боғлиқлиги ва куйиш ҳамда чакнаш сингари таъсирлардан заиф ҳимояланганлиги бундай мосламаларнинг асосий нуқсонлари ҳисобланади. Бундан ташқари, ёруғлик даражаси жуда паст бўлган ҳолатларда бу мосламалар фақат ташқи инфрақизил (ИҚ) ёритгичдан фойдаланган тарзда ишлайди.

Европа мутахассислари томонидан яратилган ТКМ асосини оптик-электрон ўзгартиргичларнинг 2-авлоди (GEN 2), аниқроғи, GEN 2, GEN 2+ ва SuperGEN ташкил этади. «Фотонис» номли Франция – Голландия қўшма фирмаси томонидан ишлаб чиқарилган GEN 2+ ва SuperGEN, шунингдек, XD-4 ва XR-5 типидagi ЭОЎлар амалда ўз параметрлари бўйича АҚШда яратилган 3-авлод (GEN 3) ўзгартиргичларидан қолишмайди.

ИНДИВИДУАЛ КУЗАТУВ ВА РАЗВЕДКА МОСЛАМАЛАРИ

AN/PVS-7 ТУНГИ КЎРИШ МОСЛАМАСИ

GEN 3да фотокатод материали сифатида галлий арсенидидан фойдаланилади. Бундай воситаларни такомиллаштириш жараёнида АҚШда ечим қобилияти 64-84 штр./мм.гача бўлган «плёнкасиз» ва «юпка плёнкали» ўзгартиргичлар яратилган. Автостробиланувчи юқори вольтли қувватланиш манбаининг мавжудлиги, у ўзгартиргичларнинг динамик иш диапазонини анча ошириши алоҳида моделларнинг ўзига хос хусусияти ҳисобланади. Бунга мазкур турдаги мосламаларга тунда ҳам, кундузги шароитларда ҳам ишлаш имконини берувчи юқори частотали (кўз билан кўриб бўлмайдиган) кучланишни етказиб бериш ва чиқариб юбориш орқали эришилади.

Сўнгги йилларда ЭОЎлар учун «оқ фосфор»га асосланган люминесцент экранлар тайёрлаш технологияси кенг жорий этилмоқда. Бунга оқ-қора тасвирда кулрангнинг катта градацияси ҳисобида объектларни аниқлашнинг янада яхшилانган тавсифларига эришиш имконияти юзага келаётгани сабаб бўлмоқда.

Ҳозирда Қўшма Штатлар ва НАТОга аъзо бошқа мамлакатлар Қуролли Кучларида ТКМларнинг AN/PVS-7 типидagi псевдо бинокуляр ва AN/PVS-14 типидagi монокуляр турларидан кенг фойдаланилмоқда.

Хусусан, AN/PVS-7 типидagi тунги кўриш мосламаси 1986 йилдан буён ишлаб чиқарилмоқда. Унинг замонавий оптик-электрон ўзгартиргичларга эга бўлган моделлари эса 2003 йилдан бошлаб қўшинларга етказиб берилмоқда. Бу мосламанинг AN/PVS-7D типидagi модификацияси АҚШнинг «Нетт Уорриор» ва Британиянинг «Фист» деб номланувчи пиёдалар жанговар комплекти таркибига киритилган. Мослама ички қисмига жойлаштирилган инфрақизил (ИҚ) ёритгич ҳисобида 300 метргача бўлган масофадаги нишонларни аниқлаш имконини беради. Қўшимча равишда оптик тизимни 3 ва 5 каррагача катталаштирувчи, алмаштириладиган объективлар билан ҳам жиҳозланиши мумкин. Мослама махсус гарнитурдан

фойдаланган ҳолда ҳарбий хизматчининг бошига ёки шлемига мустаҳкамланади. Электр қувватланиш AA типидagi иккита батарея орқали амалга оширилади. AN/PVS-7Dнинг оғирлиги 680 граммни ташкил этади.

AN/PVS-14 типидagi монокуляр ТКМдан ўқотар қурол учун тунги нишонга олгич (прицел) сифатида фойдаланиш мумкинлиги, шунингдек, унинг таркибиди «юпка плёнкали» 3-авлод оптик-электрон ўзгартиргич мавжудлиги ушбу мосламанинг ўзига хос хусусияти ҳисобланади. Инсон типидagi нишонни аниқлаш ва мўлжалга олиш масофаси 250 метргача. Ёпиқ биноларда ишлаш учун ИҚ-ёритгич билан жиҳозланган. Бу мосламага қўшимча равишда оптик тизимни 3 каррагача катталаштирувчи, алмаштириладиган объектив ўрнатилиши мумкин. Электр қувватланиш AA типидagi битта ёки иккита батарея ёрдамида амалга оширилади. ТКМнинг оғирлиги – 355-380 грамм атрофида.

AN/PVS-14 МОНОКУЛЯР ТУНГИ КЎРИШ МОСЛАМАСИ

(Давоми бор)

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

САНКЦИЯЛАР ЖОРИЙ ЭТИЛДИ

Европа Иттифоқи кенгаши инсон ҳуқуқлари мунтазам бузилаётганлиги сабабли ташқи ишлар вазирлари даражасида Хитойга нисбатан санкциялар кири-

тишга қарор қилди. Расмий Брюссель ушбу санкцияларни бу мамлакатда уйғурларнинг геноцид қилиниши билан боғламоқда. Санкциялар рўйхатига тўрт нафар жисмоний ва битта юридик шахс киритилган. Бунга жавобан Хитой Ташқи ишлар вазирлиги ҳам Брюсселга қарши «кескин» жавоб чоралари қўлланилишини маълум қилган.

САМОЛЁТЛАР ҲАЛОКАТГА УЧРАДИ

Тайванда иккита «F-5E» типидagi қирувчи самолёт ўқув машғулотлари вақтида ҳалокатга учради, деб хабар беради «Focus Taiwan» нашри. «Самолётлар

Пиндун шаҳридаги Сюхай порти яқинида радарлардан ғойиб бўлган. Улар машғулот ўтказиш учун Тайдун Чжихан базасидан парвоз қилган эди», дейилади хабарда. Маълумотларга кўра, учувчилар катапульта ёрдамида самолётларни тарк этишга улгурган. Воқеа жойига қидирув-қутқарув гуруҳи жўнатилган.

СЎНГИ 50 ЙИЛ ИЧИДА

Австралиянинг шарқий қисмида сўнгги 50 йил ичидаги энг кучли сув тошқини содир бўлди. Қутқарув хизматлари маълумотида кўра, тинимсиз ёмғир

ёғиши натижасида юздан ортиқ уй зарар кўрган, штатдаги йирик йўллар ёпилган, мактабларда ўқиш тўхтатилган. Сидней шаҳрининг айрим районларидаги аҳолига кучли сув оқими вайронагарчиликларга олиб келиши мумкинлиги сабабли уйлари тарк этиш тавсия қилинган. Метеорологлар ёғингарчилик яна бир неча кун давом этишини маълум қилган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

ИНТЕЛЛЕКТ

БОКС

«ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ» БИЛИМДОНИ» АНИҚЛАНДИ

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлигининг Бекобод шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмида шаҳар Ёшлар иттифоқи ва ҳарбий қисм ёшлар иттифоқи бошланғич ташкилоти етакчиси ҳамда сардорлари иштирокида ҳарбий хизматчилар ўртасида «Темур тузуклари» билимдони» беллашуви ўтказилди.

Электрон тест синовлари шаклида ўтказилган мазкур танлов давомида юрт ўғлонларининг буюк соҳибқирон ҳаёти ва ижоди, саркардалиқ маҳорати, ҳарбий юришлари, фан, таълим, маданият, санъат ва архитектура ривожига қўшган улкан ҳиссаси, шунингдек, тарихий-мемуар асар бўлмиш «Темур тузуклари» бўйича билимлари синовдан ўтказилди.

Якуний натижаларга кўра, контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Жавохир Очилов энг юқори балл тўплаб, ғолибликни қўлга киритди. Албатта, ўтказилаётган бу каби танловлар ҳарбий хизматчиларнинг юртимиз тарихи, жаҳон цивилизацияси ривожига улкан ҳисса қўшган алломаларимиз ҳақидаги билимларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

ЎСМИРЛАР БАҲСИ

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлигининг Тошкент вилояти Олмалик шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмида ўсмирлар ўртасида бокс мусобақаси ўтказилди.

Ёшлар - ни спорт машғулотларига кенг жалб этиш, жисмоний имкониятларини янада ошириш, каби мақсадларни кўзлаган мусобақада вилоят ёшлари, ҳарбий қисмининг бокс тўғараги аъзолари иштирок этди.

Мураббийлар ва ҳакамлар томонидан ҳар бир баҳс ҳолисона баҳолаб борилди. Асосий эътибор мусобақа шартларига тўлиқ риоя этилиб, референс кўрсатма ва талабларига амал қилиниши ҳамда ҳарбий хизматчилар томонидан бокс усулларининг беҳато бажарилишига қаратилди.

Қизғин ва мурасасиз баҳслар якунига кўра ғолиблар, диплом ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

«ИШГА МАРҲАМАТ»ДАН ИМКОНИЯТ

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлигида Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига қарашли банд бўлмаган аҳолига хизмат кўрсатувчи «Ишга марҳамат» мономаркази ходимлари иштирокида тадбир бўлиб ўтди.

Ҳарбий оилаларда маънавий-ахлоқий муҳитни яхшилаш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, шунингдек, юрт ҳимоячиларининг оила аъзолари бандлигига кўмакла-

шиш ҳамда уларни касбга ўқитиш мақсадида ташкил этилган мазкур тадбирда мономарказ ходимлари томонидан иштирокчиларга хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасида ошпазлик, қандолатчилик, тикувчилик, сартарошлик, нейл-стилист, уқаловчи, косметолог, ёш

болалар энагаси ва тарбиячи ёрдамчиси, батлер-официант ҳамда визажистликка ўргатувчи уч ойлик бепул ўқув курсларида таҳсил олиш имконияти яратилди.

Тадбир давомида 30 нафардан ортиқ уй бекаси мазкур курсларда ўқиш учун ариза топширди. Шунингдек, 10 дан ортиқ ҳарбий хизматчининг фарзандлари марказда рус, инглиз, корейс ва хитой тилларини ўргатувчи ўқув курсларига аъзо бўлдилар.

Капитан Фарида БОБОЖОНОВА, Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги матбуот хизмати бошлиғи

СЕРТИФИКАТ ТОПШИРИЛДИ

Тожикистон пойтахти Душанбе шаҳри 2021 йилда МДХ мамлакатлари маданий пойтахти, деб эълон қилинди. Шаҳар ҳокими Рустам Эмомалига шу хусусдаги махсус сертификат топширилган. Шу муносабат билан «Ҳамдўстликнинг маданий пойтахти» давлатлараро дастури қабул қилинган. Мазкур дастур доирасида шаҳарда кўплаб турли тадбирлар ўтказилиши режалаштирилган. Эслатиб ўтамиз, 2020 йилда Қозоғистоннинг Чимкент шаҳри МДХ давлатлари маданий пойтахти бўлган эди.

ПЕНТАГОН РАҲБАРИНING ТАШРИФИ

Афғонистон Президенти Ашраф Ғани АҚШ мудофаа вазири Ллойд Остин билан музокара ўтказди. Остиннинг бу ташрифи Вашингтон ва «Толибон» ҳаракати ўртасидаги келишмовчиликлар фонида амалга оширилди. «Толибон» Доҳада эришилган келишувга мувофиқ, хорижий қўшинларнинг Афғонистондан олиб чиқилишини талаб қилмоқда. Пентагон раҳбарининг сўзларига кўра, бу масала бўйича маъмуриятда «жараён давом этмоқда ва Президент Жо Байден ушбу қарор устидан ишламоқда».

ҚАРЗЛАР ТЎЛАНМОҚДА

Қирғизистон Президенти Садир Жапаров ХХР олдидаги ташқи қарзлар ўз вақтида тўланмаса, мамлакатдаги баъзи муҳим объектлар, шу жумладан, Бишкек иссиқлик электр станцияси, шунингдек, Датка-Кемин электр узатиш линияси Хитой назоратига ўтиши мумкинлигини истисно қилмади. «Аммо биз қарзларни ўз вақтида тўлаяпмиз. 2020 йилда биз 30 миллион доллар тўлашимиз керак эди. Бу маблағни тўладик. Бу йил ҳам тўлашимизга ишонамиз. Бизда маблағ манбалари мавжуд», деди Садир Жапаров.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ МУҲИМ ЎРИН ТУТМОҚДА

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Самарқанд вилояти кенгаши тасарруфидаги Каттақўрғон тумани ўқув-спорт техника клубида барча ишлар муайян режалар асосида изчиллик билан амалга ошириляётганлиги муваффақиятлар омили бўлмоқда.

Замонавий равишда жиҳозланган ЎСТК маънавият ва маърифат хонасида турли мавзуларда маърузалар, суҳбатлар ўтказилади.

Яқинда Наврўз умумхалқ байрамига бағишлаб туман ЎСТКда байрам тадбири ўтказилди. Туман мудофаа ишлари, халқ таълими бўлимлари, Ёшлар иттифоқи ҳамда Маънавият ва маърифат маркази туман бўлимлари билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва меҳнат фахрийлари ҳам иштирок этди.

– Турли байрамларда, муҳим саналар арафасида мамлакатимизда ёшларнинг кекса авлод вакиллари билан учрашуви ўзига хос аъъангага айланган, – дейди ЎСТК бошлиғи Рўзимурод Жўраев. – Маҳаллаларда, ўқув муассасаларида ва жамоат ташкилотларида ўтказилаётган бундай тадбирларда ота-бо-

боларимизнинг кўрсатган қаҳрамонлик ва жасоратлари кенг тарғиб этилмоқда. Тадбир давомида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ёшларни ватанпарварлик руҳида ва жисмоний тарбиялаш ҳамда чақирилувчиларни ҳарбий-техник мутахассисликлар бўйича тайёрлаш тартибини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг ижросини таъминлаш мақсадида олиб бориляётган ишлар кўлами билан ҳам танишилди. Ўз навбатида бундай мулоқотлар ёшларнинг қалбида она Ватанга муҳаббат ва садоқат ҳиссини, ватанпарварлик туйғусини шакллантиради.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Каттақўрғон тумани ўқув-спорт техника клубида оммавий касб мутахассисларини тайёрлаш, шунингдек, спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш борасида ҳам бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. ЎСТКда фаолият кўрсатаётган ҳаво милтиғидан ўқ отиш, картинг каби спорт секцияларида 50 нафарга яқин ёшлар мунтазам шуғулланмоқдалар.

Кейинги йилларда туман ўқув-спорт техника клуби томонидан ўтказилаётган тадбирларда ҳамда унинг қошидаги тўғарақларда қатнашаётганларнинг сафи йил сайин кенгайиб бораётгани қувонарли. Бунда давлат ва жамоат ташкилотлари, ҳарбий қисм ва муассасалар билан йўлга қўйилган ҳамкорлик алоқалари муҳим ўрин тутмоқда.

Акбар АЛИ

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Каттақўрғон тумани ўқув-спорт техника клуби жамоаси барча юртдошларимизни баҳор байрами – Наврўзи олам билан муборакбод этади. Барчамизнинг хонадонимизда ҳамиша тўқинлик, фаровонлик, қувонч ва шодлик аримасин!

BOLAJON

QANOTLI DO'STLAR

Ertalab Chovlisoydan tog'ga yo'l oldik. Past-baland cho'qqilar bag'ridagi ko'm-ko'k o'tlar salqin shabadada asta chayqalib, turli gullar yoqimli bo'y taratardi. Kun yarimlab qolganda buloq bo'yidagi sershox katta daraxtning soyasida dam oldik. Atrof xushmanzara. Ro'paramizda shirach gullari chamandek yashnab turibdi. Tevarak jimjit. Faqat buloq shildiraydi, asalarilar vizillaydi. Bir asalari yaqinimizdagi gulga qo'nib, shirasini simirdi-da, uchib ketdi. Biz uni kuzatib, daraxt kovagidagi uyani ko'rib qoldik. Kovak uch odam bo'yi balandda. Asalarilar gullardan gullarga tinimsiz qo'nib turibdi.

To'satdan zarg'aldoq "biyo-biyo"lab daraxt atrofida parvona bo'la boshladi. U asalari uyasidan bir metrcha balandlikdagi iniga qo'ndi. Keyin nolish qilib tepamizda aylandi. Biz necha bunday qilayotganini bilish uchun daraxt va uning atrofini ko'zdan kechirdik.

Asalari uyasidan sal pastroqda bir qora ilon daraxtga chirmashib, asta-sekin yuqoriga

o'rmalar edi. U xuddi daraxt po'stlog'iga o'xshab ketardi. Biz nima qilishimizni bilmay, shoshib qoldik. Tosh otsak, ilon bu yoqda qolib, qush uyasiga tegib ketishi mumkin. Unda qosh qo'yaman deb ko'z chiqargan bo'lamiz.

Ilon asalari uyasining yonidan asta sirg'alib o'ta boshladi, zarg'aldoqning nolasini kuchaytdi.

– Bo'lganicha bo'ldi, – dedi hamrohlarimizdan biri va qo'lga tosh oldi. Shu payt kutilmagan voqea yuz berdi. Birdan asalari ilonga yopirilibdi. Ilon jon achchig'ida to'lg'anib, daraxtdan qulab tushdi. U yerga tushgandan keyin ham asalariilarning bir nechtasi unga nish urdi.

Biz daraxt tagiga borganimizda, xarsangtosh ustida ilon bilanglab yotar edi.

Zarg'aldoq asalariilardan minnatdor bo'lgandek, daraxt shoxida "biyo-biyo"lardi.

"Ertaklar yaxshilikka yetaklar"
kitobidan olindi.

QAYSI KATTA?

Ahmad bilan Rahmat bir kuni
Uzoq o'ylab qolishdi shuni.

- Qaysi hayvon, ayt-chi, eng katta?
- Eng kattasi – ot-da, albatta.
- Eng kichkina hayvon qaysiykin?
- Eng kichigi laycha itmikin?
- Hayvonlarning rasmin solaylik,

Qaysi katta, bilib olaylik.

Aytib turdi birma-bir Rahmat,
Soldi hayvon rasmini Ahmad.

Tuya, echki, qo'y-u qo'zichoq,
Eshak, ot, fil, sigir va buzoq.

Quyvon, ayiq, mushuk, it, yo'lbars,
Turar ular bo'lib baland-past.

– Eng kattasi tuya – deyishdi,
Bo'yga qarab bir-bir terishdi.

Eng boshidan tuya joy oldi,
Eng oxirida quyvoncha qoldi.

Hayvonlarning katta-kichigin
Shundan keyin bilib olishdi.

Rasmlarin solgandan keyin,
Usta rassom bo'lib qolishdi.

O'tkir RASHID

TEZ AYTISHLAR

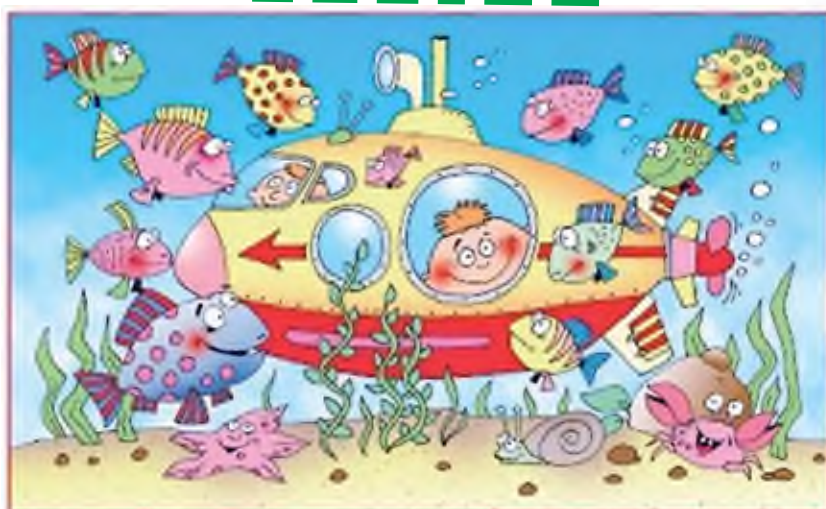
Saodat soatini soatsozga sozlatdi.

Bir tup tut, tutning tagida bir tup turp.
Tut turpni turtib turibdimi, turp tutni turtib turibdimi?

Tubsiz dengiz dedingizmi?
Dengiz tengsiz dedingizmi?

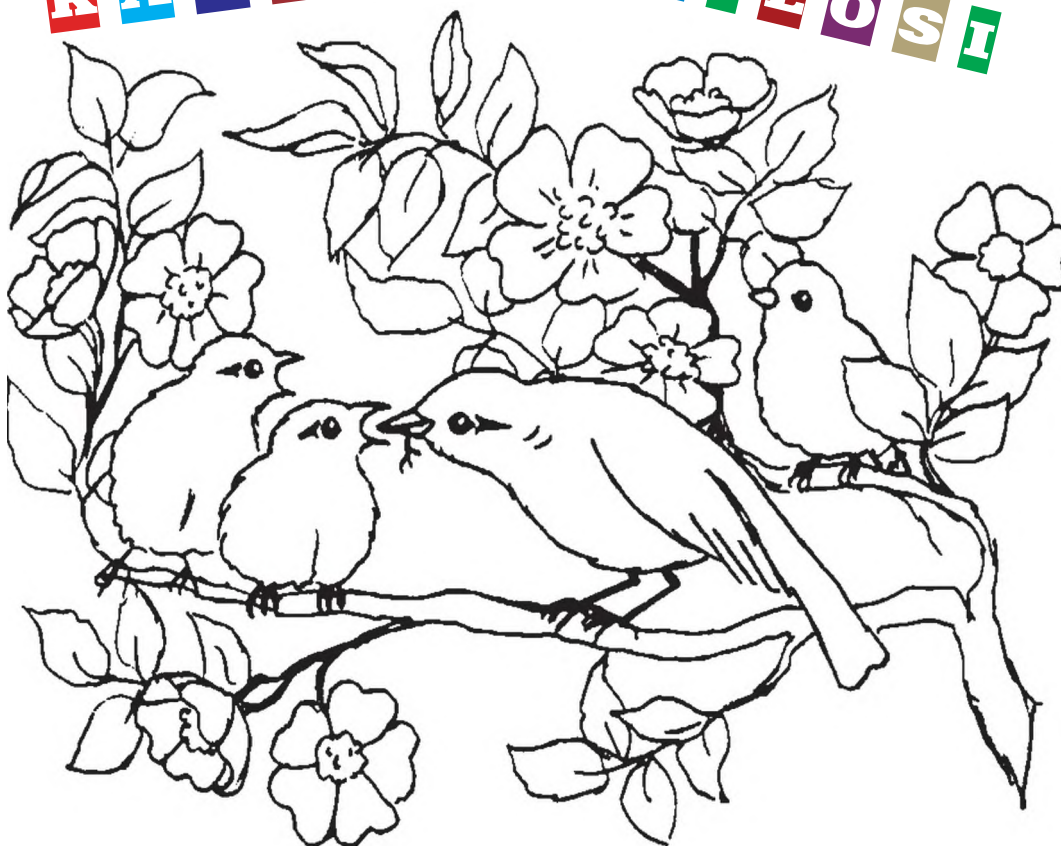
Eshik oldida buloq, buloqdan suv ichar uloq, uloqcham uzunquloq.

10 TA FARQNI TOPING

RANGLAR

JILOSI

Sahifani M. MAHKAMOVA tayyorladi.

ТИНЧЛИККА КЎКСИ ҚАЛҚОН

Уруш... Миллионлаб қора кўзларнинг аламли ёши, дард, изтиробнинг садоси. Иккинчи жаҳон урушида бир ярим миллиондан ортиқ ўзбекистонликлар қатнашган бўлса, 60 мингдан ортиқ ватандошимиз урушдан ногирон бўлиб қайтган. Ярим миллиондан зиёди эса ҳалок бўлган ҳамда 133 минг нафарга яқини бедарак йўқолган. Меҳрибон ота-онаси, азиз фарзандлари, табаррук юрт тупроғини ҳимоя қилишга отланган ботир инсонлар кечаю кундуз қон кечиб, Берлингача бўлган оловли йўлни қаҳрамонларча босиб ўтган. Ватан озодлиги йўлида курашган ана шундай юртдошларимиздан бири Абдуғаффор ота Абдурахимовдир.

Қаҳрамонимиз урушнинг энг даҳшатли давларида Саратов ва Ростов-Дон вилоятларидаги жангларда иштирок этди. Фашист пиёдалари, танклар, узокқа отувчи артиллерияси ва самолётлар тинч аҳоли устига тинимсиз ўқ ёғдириб, аёвсиз ҳужум қиларди. Абдуғаффор ота бундай оғир вазиятдан чиқишда ўзида чидам, сабр-тоқат, матонат ва мустаҳкам ирода топа олди. Аммо қуролдош дўстларидан ажралиб қолгани учун ич-ичидан куюнади.

Қибрайлик Абдуғаффор ота жангларда ўнг кўли ва оёғидан тўрт марта олган жароҳати туфайли урушдаги иштирокини давом эттира олмади. 1943 йилда она юртига қайтарилиб, қарийб 50 йил жамоа хўжалигида меҳнат қилди. Хусусан, қирқ йилдан зиёд вақт юк машинасини бошқариб, ҳалол меҳнати, хушмуомалалиги билан жамоада ҳурмат-эътибор қозонди. Унинг икки укаси ҳам урушга кетди, аммо улар ўз юртига омон қайтмади.

– Қайнотам жанг майдонларидаги даҳшат ва қийинчиликларни ёдга олар экан, фарзанду набираларига бугунги тинчлик замонининг қадрига етишни уқтиради, – дейди Абдуғаффор отанинг келини Моҳира Абдурахимова. – Ўша машъум даврда оч қолиб, иложсизликдан томорқаларга экилган қарам, картошқаларни еб, кун кечиргани ва ғанимга қарши олға боргани ҳақида кўп сўзлайди. Унинг Иккинчи жаҳон урушида кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги муносиб тақдирланди. «Жасорат» медали, қолаверса, Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабанинг 20, 40, 50, 60, 65, 70 йиллик юбилей медаллари унинг осудалик йўлида қалқон бўлган кўксини беаб турибди. Биз оиламизнинг мана шундай дуоғўйдан доим фахрланамиз.

Муаллиф суратга олган

Айни пайтда 99 ёшни қаршилаган Абдуғаффор ота Қибрай тумани Ўнқўрғон қишлоғи Янгийўл маҳалласида кексалик гаштини сурмоқда. Турмуш ўртоғи Инобат ая Соипова билан беш ўғил, икки қизни тарбиялаб, 27 неvara, 58 эvara ва бир нафар чевараси ардоғида умргузаронлик қилмоқда.

Отахоннинг оиласи меҳмон куттишдан сира чарчамайди. Унинг ҳолидан ҳарбий хизматчилар ҳамда маҳалла аҳли доим хабар олиб туради. Наврўз байрами арафасида Қибрай тумани мудофаа ишлари бўлими вакиллари отахоннинг ҳолидан хабар олгани унинг кўнглини тоғдек кўтарди.

Кексаларни қадрлаган эл ўзлигини ҳам қадрлай билади. Зотан, уларнинг дуоси юртимиз тараққиёти, тинчлиги ва осойишталиги йўлидаги интилишларимизга руҳий қувват, маънавий далда сифатида эзгулик, яхшилик сари чорлайверади.

Д. РЎЗИҚУЛОВ

VATANPARVAR

БИР ЧИМДИМ

Уйлангунингча
кўзингни катта оч,
уйланганингдан
кейин юмиб юр.

БЕНЖАМИН ФРАНКЛИН

БИЛАСИЗМИ?

ҚОЗИ АСКАР ёки ҚОЗИ ЎРДУ – Шарқ мамлакатларида лашкар ва қўшиндаги қонун-қоидалар ижросини назорат қилиб, шаръий масалаларни ҳал қилган. Баъзи ҳолларда ҳарбий бўлмаган кишиларнинг ишларини ҳам кўриш учун қабул қилган. У расмий қабул маросимларида ҳукмдорнинг ўнг томонида қозикалондан кейин иккинчи ўринда ўтирган.

БИЛАСИЗМИ?

АРҒАДАЛ – қадимий туркий халқларда, кейинчалик Амир Темур ва темурийлар даврида душманга қўққисдан зарба бериш мақсадида аскарлар беркинадиган пана жой, пистирманинг номи.

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Амир Темурнинг
ҳарбий санъати

Газета жума куни чиқади.
Газета 1992 йилнинг
24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114.
Баҳоси: келишилган нархда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акция-дорлик компаниясида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:
100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир:

майор
Аҳрор Очилов

Навбатчи:

Фурқат Эргашев

Саҳифаловчилар:

Нодирабегим Валиева
Дилноза Мелиқўзиева

Мусахҳихлар:

Зебо Сариева
Сайёра Мирзаева

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юридик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятнинг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Буюртма: г-205.

Ҳажми: 6 босма табоқ.

Бичими: А3.

Адади: 35 079 нусха.

Босишга топшириш вақти: 14:00.

Топширилди: 14:30.